№ 243 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, 3 ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ

1909

ԵՐԵՍՈՒՆԵՕԹԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, 3 ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ № 243

ՄՇԱԿ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Տարեկան գինը 10 ռուբլի. կէս տարվանը 6 ռուբլի.
Առանձին համարները ԱՄԷՆ ՏԵՂ 5 ԿՈՊ.
Թիֆլիսում գրվում են խմբագրատանը.
Մեր հասցէն՝ Тифлисъ, редакція «Мшакъ» Сергіевская ул., № 5.
կամ Tiflis, Rédaction «Mschak».
Խմբագրատան տելեֆօն № 253.

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 (բացի կիրակի և տօն օրերից).
Յայտարարութիւն ընդունվում է ամէն լեզվով
Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր տողատեղին 10 կոպէկ.
Տպարանի տելեֆօն № 228.

ԲԱՑՎԱԾ Է ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄՇԱԿ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ ԼՐԱԳՐԻ

ԱՌԱՋԻԿԱՅ 1910 ԹՒԱԿԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

(38-ՐԴ ՏԱՐԻ)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆԸ. «Մշակի» տարեկան գինը 10 ռուբլի է, 11 ամսվանը նոյնպէս 10 ր., 10 ամսվանը՝ 9 ր., 9 ամսվանը՝ 8 ր., 8 ամսվանը՝ 7 ր., 7 և 6 ամսվանը՝ 6 ր., 5 ամսվանը՝ 5 ր., 4 ամսվանը՝ 4 ր., 3 ամսվանը՝ 3 ր., 1 ամսվանը՝ 80 կ. և 20 կ. պօստի ծախք։

Ամերիկայի բաժանորդները պիտի վճարեն տարեկան 6 դօլլար. Եւրոպայի բաժանորդները՝ 30 ֆրանկ. Պարսկաստանի բաժանորդները՝ 10 ռուբլի. Թիւրքիայի բաժանորդները՝ 120 ղրուշ։

Հասցէները փոխելու համար պէտք է ուղարկել նաև հին հասցէն և միենոյն ժամանակ 40 կ. նամականիշ։

Ի նկատի ունենալով, որ ուշ բաժանորդագրվելու պատճառով ստեղծվում են մի շարք տեխնիքական անյարմարութիւններ, որոնք զրկում են խմբագրութեանը հնարաւորութիւնից յունվարի 1-ից կանոնաւորապէս թերթն ուղարկել բաժանորդներին, ուստի խնդրվում է բաժանորդ գրվել ցանկացողներին վաղօրօք դիմել՝ գրելով հասցէները պարզ և ճշգրիտ։ Հին բաժանորդներից խնդրվում է կպցնել փոխադր. բլանկի վրա նախկին տպագրված հասցէն իր վրա ունեցած համարով։

Մեր հասցէն. ТИФЛИСЪ, Редакція «МШАКЪ». Արտասահմանից՝ TIFLIS, Rédaction du journal «MSCHAK».

ԱՊԱՌԻԿ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՉԷ ԸՆԴՈՒՆՎՈՒՄ

Իմ քաղցրագոյն քրոջ՝ գեղարուեստի վարժուհի՝ օրիորդ

ՄԵՐԻԿ ԹՈՒՄԱՆԵԱՆԻ

մահվան առիթով ինձ՝ հեռագիրներով ու նամակներով ցաւակից ու վշտակից հանդիսացողներին խորին շնորհակալութիւն։ Շնորհակալութիւն այն քահանաներին, որոնք, առանձնապէս յարգելով հանգուցեալի յիշատակը, հոգեհանգիստ են կատարել իրանց եկեղեցիներում։

Արշակ Թումանեան—Կայծունի

1185. 1—1

Հոկտեմբերի 31-ին, ծանր հիւանդութիւնից յետոյ, վախճանվեց

Աննա Սօլօմօնօվնա ԲԱՂԴԱՍԱՐԵԱՆԸ,

որի մասին վշտահար զաւակները՝ Արշակ, Բագրատ և Գարեգին Ստեփանեանները յայտնում են ազգականներին և ծանօթներին։ Յուղարկաւորութիւնը նոյեմբերի 3-ին։ Մարմնի փոխադրութիւնը սեփական տնից (Միքայէլեան փողոց № 134) Թանդոյեան եկեղեցին (բէլական պլրոցի դիմաց), այսօր, երեքշաբթի, առաւօտեան ժամը 10-ին։

1186. 1—1

Հինգշաբթի, նոյեմբերի 5-ին

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՀԼԻՃՈՒՄ

Տեղի կունենայ

Թիֆլիսի Հայ Գիւղատնտեսական եւ Տնայնագործական Ընկերութեան

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԸ

ՊԱՐԱՊՄՈՒՆՔԻ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐՆ ԵՆ.

1) Վարչութեան տեղեկագիրը ամարային գործունէութեան մասին.
2) Զեկուցում «Ալպիական տնտեսութեան մասին»—կանի Ալ. Քալանթար.
3) «Ջեմստվաների գիւղատնտեսական գործունէութիւնը—Ա. Աթանասեան.
4) Ընթացիկ հարցեր.

Ժողովում ցոյց կը տրվեն լեռնային շրջանում բուծած կարտօֆելի ժողովածու։
Սկիզբն է երեկոյեան ժամը 8-ին։
Ներկայ կարող են լինել նաև կողմնակի անձինք։

(ե. չ. հ.) (առ.) 1190. 3—1

Սրանով յայտնվում է ի տեղեկութիւն յարգելի հասարակութեան, որ Ագնուականների Հողային Բանկի սեփականութիւն միացած

—•◆ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵԲԱՂՆԻՔԸ (ՆԱԽԿԻՆ ԱԲՕՅԵՎԻ) ◆•—

Պեսկօվսկայա փող. վրա, Առեւտրական Դպրոցի դիմաց

Բացված է։ Կան համարներ՝ էլեքտր. լուսաւորութեամբ—ընդհանուրի և ազնուականների համար, նոյնպէս և սովորական՝ կանանց, տղամարդկանց և զինուորների համար։ Ցանկացողներին տրվում են աբօնեմենտներ՝ զիջումով։ Բաղանիքը բաց է առաւ. ժամը 6—ից մինչև գիշ. ժամը 12-ը։ Տէլէֆօն № 718.

(ա. օ. (առ.) 1177. 5—3

ԹԻՖԼԻՍԻ ԺՈՂՈՎԱՐԱՆ

Այսօր, երեքշաբթի, նոյեմբերի 3-ին

տեղի կունենայ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

Կը ցուցադրվի տիկ. Իվանիցկայայի սինեմատօգրաֆը՝ երկու բաժանմունքով։
Երեկոյթին կը նուագեն լարանուագ երաժշտախումբը և սազանդարները։
Սինեմատօգրաֆից յետոյ ՊԱՐԵՐ։
Երեկոյթի սկիզբը երեկ. ժամը 9-ին։

(առ.) 1188. 1-1

Երգչուհայ-հաւատարմատարի օգնական

Աղեքսանդր Պապովեանը

ՏԵՂԱՓՈԽՎԵՑ

Вельяминовская ул., № 30.

(ա. օ.) (առ.) 1121. 10—9

ԲԺԻՇԿ

Գ. Յ. ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ

Ներքին եւ վիրաբուժական (խիրուրգ.) հիւանդութիւններ.

Ընդունելութիւնը (առաւօտեան ժ. 11—1. (երեկոյեան ժ. 5—7.

Երևանեան հրապարակ—Պուշկինսկ. փ., № 1.

(ե. հ. կ.) (առ.) 1045. 100—22

ՑԱՆԿԱԼԻ Է ՄԱՍՆԱԿՑԵԼ

Տասներկու օրից յետոյ Թիֆլիսում տեղի կունենայ համագումար՝ նուիրված մեր երկրի գիւղատնտեսական խնդիրներին։

Համագումարը կը բացվի նոյեմբերի 15-ին և կը շարունակվի մինչև 24-ը։

Քննութեան են դրված մի շարք հետաքրքրական հարցեր՝ վերաբերեալ մեր երկրի արդիւնագործութեան։

Համագումարը կունենայ չորս բաժին, որոնցից առաջինը կը պարունակի իր մէջ գիւղատնտեսական կրթութեան վերաբերեալ խնդիրներ, երկրորդում՝ գինեգործութեան, երրորդում՝ կրեդիտին և ընկերակցութիւններին, չորրորդում՝ կաթնատնտեսութեան։

Թող մեր երկրի գիւղատնտեսները օգտվեն ներկայ յարմարագոյն առիթից և հանդէս գան համագումարի ժողովներում մի շարք զեկուցումներով իրանց կարիքների մասին։

Ներկայ համագումարը կարող է օգտաւէտ արդիւնքներ առաջացնել, եթէ շատ կը լինեն հմուտ անձեր, որոնք լուրջ կը վերաբերվեն շօշափված խնդիրներին և կը նայեն իրանց քննութեանը առաջադրված հարցերի վրա իբրև իրանց շահերին մօտ և կարևոր խնդիրների վրա։

Համագումարները ուրիշ երկրներում մեծ ծառայութիւն են մատուցանում տեղական տնտեսական և արդիւնագործական խնդիրների պարզաբանութեան և գործնական նպատակների իրականացման։

Այն խնդիրները, որոնք դրված են առաջիկայ համագումարում, հետաքրքրական են թէ լեռնային և թէ տափարակային ազգաբնակութեան համար

Մեր գիւղատնտեսները եթէ թերանան իրանց բարոյական պարտաւորութեան առաջ և թոյլ մասնակցեն համագումարին, դրանով նրանք վնասած կը լինեն թէ իրանց և թէ հանրային շահերին։

Սպասում ենք, որ գիւղատնտեսները ջերմ արձագանք տան այն կոչին, որ անում է Կովկասեան Գիւղատնտեսական Ընկերութիւնը, հրաւիրելով նրանց ընդհանուր խորհրդակցութեան մեր գիւղատնտեսական արդիւնաբերութեան խնդիրների մասին։

Ա. Քալանթար

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ՊԱՐԼԱՄԵՆՏԻ ԲԱՑՈՒՄԸ

Երէկ, նոյեմբերի 2-ին, Թէհրանում բացվեց պարսկական պարլամենտը։

Սահմանադրութիւնը խախտվելուց յետոյ նրա վերահաստատումը մի ուրախալի երևոյթ է մեր հարևան Պարսկաստանի ժողովրդի համար։

Թիֆլիսում սահմանադրութեան բացումը տօնվեց պարսկական հիւպատոսի բնակարանում, ուր հաւաքվել էին պարսիկ ժողովրդի ներկայացուցիչները և ընդունվում էին շնորհաւորութիւններ զանազան անձերից։

Շնորհաւորութեան գնացել էին շատ առեւտրների և հաստատութիւնների ներկայացուցիչներ, որոնց թւում և «Մշակի» խմբագրութիւնից նրա խմբագիրը։

ՎԵՐՋԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Լիվադիա, 1 նոյեմբերի

Կայսերական պալատի մինիստրի հեռագիրը. «Այսօր Մեծ Իշխան Ալեքսէյ Ալեքսանդրովիչի մահվան տարելիցին Լիվադիայի պալատի եկեղեցում կատարվեց պատարագ և հոգեհանգիստ Բարձրագոյն ներկայութեամբ։ (Հ. Գ.)

—

Պետերբուրգ, 1 նոյեմբերի

Պետական Խորհրդի մասնաժողովը որոշեց 92 տօներից դուրս հանել 25։ («Б.»)

—

Պետերբուրգ, 1 նոյեմբերի

Եապօնական դեսպան բարօն Մօտօնօն, տեղեկութիւն ստանալով իր հօր ծանր հիւանդութեան մասին, մեկնեց կնոջ հետ Եապօնիա կարճ ժամանակով։

Բոլոր այն լուրերը, իբր դեսպանի մեկնումը կապ ունի որևէ բարդութիւնների հետ Ռուսաստանի և Եապօնիայի միջև, ուղղակի անհիմն են։ (Հ. Գ.)

—

Պետերբուրգ, 1 նոյեմբերի

Ժողովրդական լուսաւորութեան մինիստրութիւնը մտադիր է ազատ ունկնդրուհիներին թոյլ տալ պետական քննութիւններ բռնելու։ («Б.»)

—

Բագու, 1 նոյեմբերի

Մի շաբաթում խօլերայով հիւանդացան 12, մեռան 3 հոգի։ (Հ. Գ.)

—

Ադիս-Աբեբա, 31 հոկտեմբերի

Մենելիքը պառկած է իբրև լիակատար անդամալոյծ. մտաւոր ընդունակութիւնները միանգամայն մարել են։ (Հ. Գ.)

—

Վաշինգտօն, 1 նոյեմբերի

Նիկարագուայի հանրապետութեան նախագահը հեռագրում է տեղական միսսիային, որ կառավարական զօրքերը հոկտ. 29-ին գրաւել են Գրէյտօուն քաղաքը։ Հեռանալով քաղաքից՝ յեղափոխականները պայթեցրել են կառավարական շոգենաւը և այրել են քաղաքի մի մասը։ (Հ. Գ.)

—

Կօպենհագէն, 1 նոյեմբերի

Գիշերս Զելանդիա կղզու վրայով անցաւ ձիւնախառն ուժեղ փոթորիկ, որ մեծ վնասներ պատճառեց։ Հեռախօսը և հեռագիրը օտարազգի պետութիւնների հետ չեն գործում բոլորովին. տեղ-տեղ փչացել են նաև երկրի ներսում։ Գնացքների երթևեկութիւնը մի քանի գծերի վրա կանգ է առել։ Այստեղի նաւահանգստում շատ նաւեր խորտակվեցին։ Զօրքեր են կանչված երկաթուղային և հեռագրական հաղորդակցութիւնը վերականգնելու համար։ (Հ. Գ.)

—

Պարիզ, 1 նոյեմբերի

Բուրցեվը հրատարակել է Մոսկվայի սօց.-դեմօկրատիայի անդամ Աննա Գր. Սերեբրեակօվայի գործունէութիւնը, որը ծառայութեան մէջ է ոստիկանութեանը կից ամբողջ 24 տարի։ («Б.»)

—

Զէրրի (Նահանգ Իլլինօյսում), 1 նոյեմբ.

Ս. Պօղոսի հանքերում պայթիւն եղաւ։ Լեռնային վարչութեան պաշտօնեաների ասելով զոհվել են 400 բանւորներ։ Հանքում անմիջապէս հրդեհ ծագեց։ Բանւորներին ազատելու աշխատանքները ստիպված եղան դադարեցնել։ Հանքերի վերատեսչի կարծիքով հազիւ թէ փլատակների տակ մնացածներից մինը կենդանի մնացած լինի։ (Հ. Գ.)

—

Ասմադարադ, 1 նոյեմբերի

Երէկ երեկոյեան, երբ Հնդկաստանի փոխարքայ Մինտօն իր կնոջ հետ կառքով անցնում էր քաղաքի միջով, փողոցներից մինում թագաւորի անցնելուց անմիջապէս յետոյ պայթեց մի ռումբ։ Պայթիւնի տեղում ընկած էր մի մարդ կտրված ձեռքով և նրա կողքին մի չը պայթած ռումբ։ Ականատեսների ասելով, ռումբը նետեց թագաւորի մօտենալու րօպէին մի հնդիկ։ (Հ. Գ.)

—

Նիւ-Եօրկ, 31 հոկտեմբերի

Կինգստօունից ստացված տեղեկութիւնների համաձայն, ծովային փոթորկի ժամանակ խորտակվել են երկու շոգենաւեր և մի ամերիկական նաւ։ Ապա քաղաքի վրայով անցել է ուժեղ հեղեղ, որը ծածկել է երկաթուղիները և էլեքտրաքարշները, նաև էլեքտրական կայարանը։ Խեղդվել են մեծ թւով մարդիկ։ Նիւթական վնասները շատ խոշոր են։ Եամայկայի հիւսիսային մասում փլվել է մի սար, որ ջարդել է շատ կամուրջներ։ (Հ. Գ.)

—

Նիւ-Եօրկ, 31 հոկտեմբերի

Եամայկայի փոթորիկների մասին լրացուցիչ կերպով հաղորդում են, որ հեղեղը այնտեղ շարունակվում է հոկտ. 23-ից։ Վնասները հասնում են 5 միլիօն դօլլարի։

«Նիւ-Եօրկ-Հերալդին» հեռագրում են Պօրտօ-Պրէնսից, որ Հաիտի և Սան-Դօմինգօ հանրապետութիւնները խիստ վնասվեցին վերջին շաբաթս մրրիկներից և հեղեղներից, Հաիտին՝ բացի դրանից երկրաշարժից։ Դեպեգօնէվ նաւահանգիստը, լուրերին նայած, բոլորովին քարուքանդ է եղել։ Պօրտ-Դէպէում գտել են 19 [illegible] վախենում են, որ շատ մարդիկ մնացած լինեն փլատակների տակ։ (Հ. Գ.)

—

Աթէնք, 1 նոյեմբերի

Պաշտօնական հաղորդագրութեան մէջ կտրականապէս հերքվում է այն լուրը, որ ենթադրվիւ է եղել գահաժառանգ Անդրէի հետ Յունաստանի ներքին դրութեան մասին։ (Հ. Գ.)

—

Բուդապեշտ, 1 նոյեմբերի

Պատգամաւորների պալատի նախագահ ընտրվեց Գաալ, որ պատկանում է Կօշուտի կուսակցութեանը, փոխ-նախագահներ—Տավայ՝ սահմանադրական և Րակօվսկի՝ ժողովրդական կուսակցութեան անդամներ։ Վեկերլէն կընդունվի կայսրից այսօր, Կօշուտը և Անդրաշին—վաղը։ (Հ. Գ.)

—

Վիէննա, 31 հոկտեմբերի

«Ցրեմդէնբլատը» հրատարակել է հետևեալ տեղեկութիւնը. «Новое Время»-ի խմբագիր Սուվօրինը դիմեց անմիջապէս Էրէնտալին, որպէսզի նրանից ճշմարիտը իմանայ, թէ՝ արդեօք ի՞նչ պատահեց մինչև 1908 թ. հոկտեմբերը Պետերբուրգի և Վիէննայի միջև։

«Էրէնտալը ռուսական լրագրի այս բացառիկ քայլին վերաբերվեց մեծ սիրալիրութեամբ և անմիջապէս պատասխանեց հարցապնդումին։ Թէև նա իրաւունք էլ ունէր իր պաշտօնի դրութեամբ որոշ գաղտնապահութիւն ունենալ, բայց և այնպէս նա հնարաւորութիւն ունեցաւ որոշել այն իրողութիւնը, որ յիրաւի նախքան Բօսնիայի և Հերցեգօվինայի միացումը մաքերի փոխանակութիւն եղաւ Պետերբուրգի կաբինէտի հետ։ Վերջին ժամանակս ռուսաց արտաքին գործերի մինիստրը իր կողմից ընդգծեց, որ նա մինչև միացումը տեղի ունեցող բանակցութիւնների ժամանակ միշտ էլ մատնանշել է, որ Բօսնիա-Հերցեգօվինայի և Նօվօ-Բազարի սանջակի հարցը համաեւրոպական նշանակութիւն ունի։

«Որքան մեզ յայտնի է, այդ հանգամանքը երբէք չէ ժխտել Աւստրո-Ունգարիան, և իրապէս այդ տեսակէտի համաձայն սանկցիա տուին մեծ պետութիւնները միացմանը»։ (Հ. Գ.)

—

Վիէննա, 31 հոկտեմբերի

Սլաւօնական պարլամենտական միութիւնը հրատարակեց Կրամարժի խմբագրած հետևեալ տեղեկութիւնը. «Միութիւնը շնորհակալութեամբ ընդունում է միապետի յայտարարութիւնը, որ եղաւ մինիստր Դուլէմբի ունկնդրութեանը, թէ նա թոյլ չի տայ հակասլաւօնական քաղաքականութիւն. սակայն միենոյն ժամանակ խորին ցաւակցութիւն է յայտնում, որ միապետը թիւր և միակողմանի տեղեկութիւն ունի կառավարութեան մասին, որովհետև դրանով միայն բացատրվում է կայսրի խօսքերը՝ թէ կառավարութեան քաղաքականութիւնը ոչ թէ հակասլաւօնական է, այլ կօրրեկտ և օբեկտիվ»։

Ապա միութիւնը մէկ առ մէկ թւում է վերջին ժամանակ եղած հակասլաւօնական ձեռնարկութիւնները, յետոյ ցաւում է, որ թագաւորի հեղինակութիւնը շահագործվում է կառավարութիւնից իր երերուն դրութիւնը պաշտպանելու համար։ (Հ. Գ.)

—

Բերլին, 31 հոկտեմբերի

Անցեալ գիշեր տեղի ունեցաւ ուժեղ փոթորիկ։ Մի քանի մարդ ջարդուածքներ ստացան, իսկ նիւթական վնասները չափազանց մեծ են։

Ուժեղ փոթորկի և հեղեղի մասին հաղորդում են Րէյնի ափերից և Հարաւային Գերմանիայից։ Մի քանի տեղերում խանգարվել է հեռագրական և հեռախօսի հաղորդակցութիւնը Բերլինի հետ։ (Հ. Գ.)

—

Լօնդօն, 31 հոկտեմբերի

Իռլանդիայի գործերի ստատս-սեկրետար Բիրրէլը Լենսէնում ճառ արտասանեց, որով ասաց. «Չէ կարելի ենթադրել, որ լօրդերի պալատը կը

մերժէ բիւջէն, որ ընդունվեց համայնքների պալատի մեծամասնութեան կողմից։ Եթէ լորդերը մերկացնեն սրերը, այն դէպքում լիբէրալները զէնքերը վայր չեն դնի, մինչև որ յաղթութիւնը չը տանեն»։ (Հ. Գ.)

—

Պարիզ, 31 հոկտեմբերի

Պատգամաւորների պալատ։ Բրիանը, պատասխանելով սօցիալիստների հարցապնդումին, ասաց. «Ոչ մի փաստով ապացուցված չէ այն ենթադրութիւնը, իբր ֆրանսիական ոստիկանութիւնը սպանական ոստիկանութեան հետ միասին հսկում է սպանացի սօցիալիստներին։ Կառավարութիւնը միջոցներ է ձեռք առնել, որպէսզի ոստիկանութեան պաշտօնեաները ոչ մի գործակցութիւն չունենան օտարազգի ոստիկանութեան հետ»։

Պալատը ընդունեց ներքնական գործերին անցնելու հասարակ բանաձև։ (Հ. Գ.)

—

Լօնդօն, 31 հոկտեմբերի

Բրիստոլ կայարանում առևտրի մինիստր Ուինստօն Չերչիլը ենթարկվեց խլիստը ձեռքին նրա վրա վազող մի սուֆրաժիստկայի յարձակմանը։ Չերչիլը խլեց նրանից խլիստը և տուեց իր կնոջը։ Սուֆրաժիստկան ձերբակալվեց։ (Հ. Գ.)

—

Բուխարեստ, 31 հոկտեմբերի

Բրատիանիի կաբինէտը կազմվեց այսպէս. Բրատիանի—մինիստր-նախագահ և ներքին գործերի մինիստր, Գաբէտ—լուսաւորչութեան, Էմիլ-Կօստինեսկօ—ֆինանսների, Ջուվարս—արտաքին գործերի, Ստալիան—արդարադատութեան, Մօրտզան—հասարակական աշխատանքների, գեներալ Կրաինիչիանօ—զինւորական, Ալէքսանդր Կօստինեսկօ—երկրագործութեան, Օրլեանօ—առևտրի։ (Հ. Գ.)

—

Բերլին, 27 հոկտեմբերի

Այստեղի քաղաքական շրջաններում լուր է պտտում, որ Ռուսաստանի, Ֆրանսիայի և Իտալիայի միջև համաձայնութիւն է կայացել status quo պահպանելու համար Կրետէում, մինչև դէպքերը կզգու վրա չը պահանջեն դրութեան փոփոխութիւնը։ Վեհապետեալ պետութիւնները որոշեցին առաջն առնել հնարաւոր կօնֆլիկտի այն դէպքում, եթէ կրետացիները ուզենան պատգամաւորներ ուղարկել Աթէնքի նոր պարլամենտը։ («Р. С.»)

—

Բերլին, 27 հոկտեմբերի

Այստեղի քաղաքական շրջաններում մեծ հետաքրքրութեամբ են հետևում գերմանական գաղութների մինիստրի Անգլիայում կատարած ճանապարհորդութեանը։ Այստեղ յոյս ունեն, որ մինիստրին կաջողվի անգլօ-գերմանական համաձայնութիւն կայացնել ընդհանուր տնտեսական շահերի հողի վրա։

Լօնդօնի առևտրական պալատը եկող շաբաթ ընդհանուր ժողով է գումարում քննելու համար առևտրական յարաբերութիւնների ընդարձակման հարցը Անգլիայի և Գերմանիայի միջև։ Ժողովին ներկայ կը լինեն անգլիական բանկիրները, արդիւնաբերողները և առևտրականները, նոյնպէս և գերմանական բէյխստագի փոխ-նախագահը, գերմանական դեսպանը, Բերլինի և Համբուրգի առևտրականները։ Գերմանական գաղութների մինիստրը երէկ ներկայ էր Լիվերպուլի առևտրական պալատի բանկէտին։ Այսօր պատիւներ է տալիս նրան Մանչեստերի առևտրական պալատը։

(«Р. Сл.»)

—

Խրիստիանիայից հեռագրում են, որ բժիշկները հնարաւոր գտան թոյլ տալ Բիէրնստէրն-Բիէրնսօնին անցկացնել ձմեռը Պարիզում։ Հիւանդին չանհանգստացնելու համար հաղորդակցութեան ճանապարհների վարչութեան կառավարիչը նրա համար յատկացրեց ձրիաբար արտակարգ գնացք առանց իջնելու մինչև Պարիզ և հրամանագրեց դրօշակներով և կանաչներով զարդարել երկաթուղային կայարանները։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՇՈՒՐՋԸ

—

Թէհրան, 1 նոյեմբերի

Մէջլիսը բացվում է նոյեմբերի 2-ին շահի և խնամակալի ներկայութեամբ. հրաւիրված է դիպլօմատիական մարմինը։

Այսօր սպասվում է սէիդ Արդուլլան, որին նախկին շահը աքսորել էր Քերբալա։ Շքեղ ընդունելութիւն է պատրաստվում։ Պալատի մինիստրը ընդառաջ գնաց։ (Հ. Գ.

—

Պետերբուրգ, 31 հոկտեմբերի

Զինւորական մինիստրութեանը ստրված է այս կարգադրութիւնը.

«Ապրիլ ամսին Թաւրիզ ուղարկվեց մի զօրամաս, բաղկացած կովկասեան հրացանաձիգ բրիգադայից, Պօլտավեան առաջին Սիդօր գնդի երրորդ և հինգերորդ հարիւրեակից, Վլադիկավկազի Սունջէնի գեներալ Սլէպցովի երկրորդ և չորրորդ հարիւրեակից, կովկասեան Մեծ Իշխան Միխայիլ Նիկօլայէվիչի արտիլերական բրիգադայի երրորդ բատարէայից, կովկասեան երկրորդ լեռնային արտիլերական զօրաբանակների առաջին և երկրորդ բատարէաներից և կովկասեան սապեօրների 1-ին բատալիօնի չորրորդ վաշտից։

«Թագաւոր կայսրը, չափազանց գոհ մնալով զօրամասի օրինակելի կերպով իր պարտականութիւնները դժուարին պարագաներում կատարելուն համար, բարձրագոյն շնորհակալութիւն է յայտնում զօրամասի հրամանատար գեներալ-մայօր Սնարսկուն. Միաժամանակ շնորհակալիքը միւս կառավարիչ անձերին և զինւորներին ասում է իր «ապրես»-ը»։ (Հ. Գ.)

—

Աստարա, 1 նոյեմբերի

Աջողութեամբ Արդաբիլ հասաւ ռուսաց զօրքերի մնացած մասը գնդապետ Կվանչխաձէի հրամանատարութեամբ։ (Հ. Գ.)

ԹՈՒՐՔԻԱՅԻ ՇՈՒՐՋԸ

—

Կ. Պօլիս, 1 նոյեմբերի

Բացվեց պարլամենտի նստաշրջանը։ Գահական ճառում սուլթանը յայտնում է, որ մտադիր է եռանդով պաշտպանել սահմանադրական օրէնքները և ընդլայնել զինւորական ծառայութեան հիմունքները Թիւրքիայի մեծութիւնը բարձրացնելու նպատակով։ Սուլթանը գոհունակութիւն է յայտնում ծովային վարժութիւնների առիթով, որոնք ապացուցանում են օսմանեան պետութեան ծովային հզօր ույժը։ Ներքին դրութիւնը երկիւղ չէ ազդում, Սմիրնիկօսովի վիլայէթի միջադէպերը կարևոր նշանակութիւն չունեն։ Սուլթանը յոյս ունի, որ բիւջէն կը կանոնաւորվի մաքսային տուրքերը աւելացնելով և զանազան մենավաճառներ հաստատելով։ Այնուհետև ցանկութիւն է յայտնվում մշակելու առևտրական կանոնադրութիւններ և օրէնքներ ստացուածքային յարաբերութիւնների և դատավարութեան մասին, երկրորդվում են Թիւրքիայի բարեկամական յարաբերութիւնները բոլոր մեծ պետութիւնների հետ. օսմանեան կառավարութիւնը անկեղծօրէն հետևելու է խաղաղասիրական քաղաքականութեան, սակայն միևնոյն ժամանակ պաշտպանելու է Թիւրքիայի հիմնական օրէնքները։

Անմէդ-Րիզան վերստին ընտրվեց պատգամաւորների պալատի նախագահ։ (Հ. Գ.)

—

Կ. Պօլիս, 1 նոյեմբերի

Արտաքին գործերի մինիստր Րիֆաթ-փաշան հեռագրով տեղեկութիւն ստացաւ, որ պարսիկ աւազակային խմբերը անկարգութիւններ են անում Թիւրքաց սահմանագլխում։ («Б.»)

—

Պարիզ, 1 նոյեմբերի

Մինիստրների խորհրդի նիստում Պիշօնը հաղորդեց, որ նա մատնանշել է Թիւրքաց դեսպանին, թէ վաղաժամ է յարուցել կրէտական հարցը։ Այդպիսի պատասխաններ են ստացել Թիւրքաց միւս դեսպանները հովանաւորող պետութիւններից։ (Հ. Գ.)

—

Կ. Պօլիս, 27 հոկտեմբերի

Թիւրքիան պատերազմական պատրաստութիւններ է տեսնում։ Թիւրքական IV զօրաբանակում եռանդուն գործունէութիւն է նկատվում։ Սահմանի վրա դրվում են պահակախմբեր, ուտեստի և ռազմամթերքների պաշարի պատրաստութիւններ են տեսնվում։ Նոյն բանն է կատարվում և Էպիրոսում. Պրէվէզայի ամրութիւնները վերականգնվում են։ Նորոգվում են պատերազմական նաւերը։ Նաւատորմը պատրաստվում է լողալ դէպի Դարդանէլ։ Ասում են, որ նրա նպատակն է լողալ Էգէյեան ծովում։ («Р. С.»)

—

Ինչպէս յայտնի է, Ադանայի խժդժութիւնների միջոցին վնասվեցին և բազմաթիւ օտարահպատակներ, որոնց կրած վնասների հատուցման համար օտար կառավարութիւնները դիմեցին Բ. Դրանը, բայց այս վերջինս մերժեց գոհացում տալ առաջադրված պահանջներին։

Ներկայումս, ինչպէս հաղորդում է «Times» լրագիրը, այն պետութիւնները, որոնց հպատակները նիւթական կամ անձնական վնասներ են կրել այդ կոտորածի միջոցին, իրանց պահանջները յանձնել են Հաագայի միջազգային մէջնորդ դատարանի վճռին։

—

Ադանայի Ջարդի գլխաւոր դերակատարներից Բաղդադի-զադէ Աբդիւլ-Կադէր, ինչպէս և այդ քաղաքում հրատարակվող «Իթիդալ» թերթի խմբագիր Իհսան Ֆիքրի արտասահման են փախել։ Դրանցից առաջինը դատապարտված էր աքսորի 2 տարի ժամանակով և ուղարկվում էր Աքեա, բայց ճանապարհին՝ Բէյրութի վրայով փախել-անցել է Ալէքսանդրիա։

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՄԻ ԱՌԱՋԱՐԿ «ՄՇԱԿԻ» ԱՇԽԱՏԱԿԻՑՆԵՐԻՆ*)

(Նամակ խմբագրութեան)

—

Բագու, 2 օգոստոսի

Ինչպէս յայտնի է, առաջիկայ աշնանը Կովկ. Կայս. Գիւղատն. Ընկերութիւնը տօնելու է Ալ. Քալանթարի գիւղատնտեսական գործունէութեան 30-ամեակը։

Ի նկատի ունենալով, որ Ալ. Քալանթարը, իր 30-ամեայ գործունէութեան ընթացքում, ամբողջ 16 տարի իր ուսերի վրա է տարել մեր ամենաառաջադէմ թերթերից մէկի, «Մշակի», խմբագրի լուծը, մեզ՝ այդ թերթի աշխատակիցներիս վրա բարոյական պարտականութիւն կայ մասնակցելու յօբելեանական հանդիսին և մեր յարգանքները յայտնելու 16 տարի իր ուժերը «Մշակին» նուիրած մարդուն։ Ուստի ես առաջարկում եմ «Մշակի» բոլոր աշխատակիցներին, թէ նախկին և թէ ներկայիս, մասնակցել յօբելեանական հանդէսին, իսկ թէ ինչ կերպ պէտք է լինի այդ մասնակցութիւնը, այդ հարցը ցանկալի կը լինէր որ վճռվէր ընդհանուր համաձայնութեամբ. ահա այդ պատճառով ես կառաջարկէի «Մշակի» բոլոր աշխատակիցներին մամուլի միջոցով յայտնելու իրանց կարծիքները մասնակցութեան ձևի մասին։

Իմ կողմից ես կառաջարկէի հետևեալը.

1) Բոլոր աշխատակիցների կողմից յանձնարարել Թիֆլիսի ընկեր-աշխատակիցներից մէկին՝ շնորհաւորել և ուղերձ ներկայացնել Ալ. Քալանթարին։

2) Հրատարակել մի ալբօմ բոլոր աշխատակիցների պատկերով և ներկայացնել յօբելեարին։

3) Խնդրել «Մշակի» խմբագրական կազմին իր վրա վերցնելու այդ նեղութիւնը՝ պահանջել աշխատակիցների լուսանկարները և հրատարակել ալբօմը։

Ալբօմի հրատարակութեան ծախքը ի հարկէ կը հոգան աշխատակիցները ընդհանուր ույժերով. և որովհետև նրանցից իւրաքանչիւր աշխատակից, երևի, ցանկութիւն կունենայ ունենալ մի օրինակ, հետևապէս կարիք կը լինի հրատարակել բաւականին մեծ քանակութեամբ. այդ պատճառով էլ ալբօմի ծախսերը այնքան չնչին կը լինեն, օրինակ 2—3 րուբլի, որ ոչ ոքի համար ծանրութիւն չի լինի։

Ցանկալի կը լինէր, որ ինչպէս «Մշակի» բոլոր աշխատակիցները, նոյնպէս և թերթի խմբագրութիւնը յայտնէին իրանց կարծիքը այդ հարցի վերաբերմամբ։

Վ. Դիմաքսեան

Ծան. Խմբ.—Տպագրելով այս նամակը, խմբագրութիւնը յայտնում է, որ պատրաստ է ընդունել լուսանկարները, նաև շնորհաւորական հեռագիրներ և գրութիւններ՝ հասցնելու համար ըստ պատկանելոյն։

ՀԱՅՈՑ ԴՐԱՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԸ

—

Այս ժողովը կայացաւ կիրակի, երեկոյեան ժամը 7-ին, Հայոց Բարեգ. Ընկ. դահլիճում, մասնակցութեամբ մօտ 56 անդամների։ Ժողովը նախագահ ընտրեց պ. Հ. Առաքելեանին և քարտուղար՝ Գ. Լևոնեանին։

Ընդհանուր ժողովի պարագմունքի առարկաներն էին. 1) քննութիւն և հաստատութիւն վարչութեան հաշւի և գործունէութեան 1908/9 թ. համար, 2) քննութիւն և հաստատութիւն ընկերութեան նախահաշւի 1909/10 սեզօնի համար, 3) հայ կարիքաւոր դերասանների և նրանց ընտանիքներին նպաստելու ֆօնդ հիմնելու առաջարկը, 4) մրցանակաբաշխութեան ժիւրիի զեկուցումը և 5) վարչութեան 2 անդամի, 3 փոխանդամի և վերստուգիչ յանձնաժողովի 3 անդամի ընտրութիւնը։

Հաշւի և նախահաշւի քննութիւնները առաջ բերին երկարատև, նոյնիսկ բուռն և կրքոտ վիճաբանութիւններ։ Ի վերջոյ ժողովը, լսելուց յետոյ նաև վերստուգող յանձնաժողովի զեկուցումը, հաստատեց հաշիւը։ Գալով նախահաշւին, որ կազմված էր վարչութեան կողմից շատ թերատ և անորոշ կերպով, ժողովը մտցրեց կարևոր փոփոխութիւններ։ Վարչութիւնը մուտք նախահաշւել էր 2350 ր. և ծախք 850 ր., յայտնելով որ աւելացած 1500 ր. պէտք է տրվի հայ դերասանական ընկերակցութեան, որ կազմակերպել է վարչութիւնը այս սեզօնին հայկական ներկայացումներ տալու Արտիստական Ընկերութեան Թատրոնում։ Բայց որովհետև ընկերակցութիւնը 1500 ր. անկարող է 17 ներկայացում տալ սեզօնում, ինչպէս ծրագրված է, այլ ամենաքիչը պէտք է տալ 3400 ր., ուստի վարչութիւնը յայտնեց, որ մուտքից աւելացած բոլոր գումարները նոյնպէս պէտք է յատկացվեն լրացնելու այդ պակասորդը։ Ի վերջոյ, ընդհանուր ժողովը կազմեց և հաստատեց հետևեալ նախահաշիւը. Մուտք -1) Տ. Աֆրիկեանից 1000 ր., 2) ժողովարանից 500 ր., 3) Նուէրներ 1000 ր., 4) անդամավճար 500 ր., գումարը 3000 ր.։ Ելք—1) Նախորդ սեզօնից վճարելի պարտքեր 500 ր., գրասենեակի, ծառայի, յայտարարութեան հայլն 350 ր., 3) դերասանական ընկերակցութեան 1850 ր., 4) ժողովրդական տան մէջ հայկական ներկայացումներ տալու սիրողներին նպաստ 150 ր., 5) մրցանակաբաշխութեան համար 150 ր., ընդամենը 3000 ր.,

Եթէ աւելի մուտք լինի, պէտք է այդ աւելորդով լրացնել ընկերութեան տրվող նպաստը մինչև 3400 րուբլի։ Պակաս մուտք ստանալու դէպքում ընկերակցութեան տրվում է միայն 1500 ր., իսկ ժողովրդական տան սիրողներին նպաստը չէ տրվում։

Երրորդ, այն է ֆօնդ հիմնելու հարցի քննութիւնը յետաձգվեց յաջորդ հերթական ընդհանուր ժողովին։

Որոշվեց հրաւիրել մի արտակարգ ժողով Թատրօնական գործին մօտ կանգնած և հեղինակաւոր զանազան անձերից խորհրդակցելու հայկական թատրօնի ապագայի մասին։

Մրցանակաբաշխութեան ժիւրիի կատարած զեկուցումից երևաց, որ մրցանակի համար առաջարկված են եղել 8 ինքնուրոյն թատրօնական և 3 թարգմանական պիէսներ։ Ժիւրին, բաղկացած Հ. Առաքելեանից, Տ. Յովհաննիսեանից, Ա. Նազարէթեանից և Գ. Լևոնեանից, ինքնուրոյն պիէսներից 8-ը անյարմար է գտել և անարժան մրցանակի, որը սուժէտի անաջող ընտրութեան, որը լեզուի և ոճի, որը բեմականութեան և գեղարուեստական պահանջներին բաւարարութիւն չը տալու պատճառով։ Մի հատը՝ «Լուսադէմին» վերնագրով, քննութիւն չէ ենթարկվել որոշված ժամանակից ուշ ստացված լինելու պատճառով։ Իսկ թարգմանական պիէսներից միայն երկուսն են համարվել արժանի մրցանակի, այն է՝ «Հիդրա», դրամա, հեղինակութիւն Շարլ Մերէի, թարգմանութիւն Վ. Փափազեանի, և «Ոսկեզօծ փոբերը», հեղինակ. Էմիլ Ֆաբրի, թարգմանութիւն Տ. Զաւէնի։ Ժիւրին որոշել է առաջինի թարգմանութեան համար տալ Վ. Փափազեանին 100 ր., իսկ երկրորդի համար տալ Տ. Զաւէնին 50 ր.։

Ապա ժողովն անցաւ ընտրութիւններին։ Վարչութեան կազմից իրանց կամքով դուրս են եկել Մ. Ջաբար և Համբարձումեան։ Ընտրվեցին գաղտնի քուէարկութեամբ նրանց տեղ Գ. Կաֆեան (25 սպ. և 18 սև), Տիգրան Յովհաննիսեան (24 սպ. և 18 սև), իսկ փոխ-անդամներ ընտրվեցին առաջին քուէարկութեամբ—Ա. Նազարէթեան, որ ստացաւ 22 սպ. և 20 սև, և երկրորդ քուէարկութեամբ—Յ Տէր-Գրիգորեան, որ ստացաւ 29 սպ. և 14 սև, ու Բ. Տէր-Սարգսեան, որ ստացաւ 26 սպ. և 17 սև։ Վերստուգող յանձնաժողովի անդամներ ընտրվեցին—Յ. Մելիք-Բախտամեան, Ս. Խաչեան և Ս. Շահվերդեան։ Ժիւրիի անդամների ընտրութիւնը յետաձգվեց յաջորդ նիստին։

Նախագահը ժողովը փակված յայտարարեց գիշերվայ ժամը 1-ին։

ԿՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ԲԱՑՈՒՄԸ

—

Կիրակի, նոյեմբերի 1-ին, երեկոյեան տեղի ունեցաւ կնաբուժական հիւանդանոցի բացումը Թիֆլիսում։

Դա մասնաւոր ջանքերով և նախաձեռնութեամբ ծրագրված և կազմակերպված համակրելի մի ձեռնարկութիւն է, որ կոչված է հաստատելու մեր քաղաքում կանացի հիւանդութիւնների բուժման մի լուրջ հիւանդանոց։

Հիւանդանոցը բացվել է Ս. Շահպարոնեանցի տանը, որը յարմարեցվել է բոլոր այն պահանջներին բաւարարութիւն տալու, որ առաջադրում է բժշկական արհեստը։

Հիւանդանոցը ունի մահճակալների մեծ թիւ, անզգայացման, ծննդաբերական սենեակներ, լողարաններ, լուացարաններ։

Բացումը տեղի ունեցաւ բազմաթիւ բժիշկների և մի քանի կողմնակի անձերի ներկայութեամբ։ Սմիրնով քահանան խօսեց խմաստալից մի ճառ։ Հաւաքված բժիշկները յայտնում էին իրանց գոհունակութիւնը, որ Թիֆլիսում բացվում է լաւ յարմարութիւններով կնաբուժական հիւանդանոց։

ԴԱՏԱՍՏԱՆԱԿԱՆ ԴԱՀԼԻՃԻՑ

—

Անցեալ տարվայ հոկտեմբերի վերջերին Թիֆլիսի 9-րդ քաղաքամասի պրիստաւի օգնական Բագիրբէգովը խուզարկութիւն կատարեց Արմեանսկի բազարում Նարիմանեանի տանը գտնվող պարսկահպատակ Արշակ Տէր-Աւետիսեանի նաւթի պահեստում և Տէր-Աւետիսեանի քսակի մէջ և խանութում գտաւ կեղծ դրամներ և թղթադրամներ։

Մեղադրվող Արշակ Տէր-Աւետիսեանը իրան մեղաւոր չընդունեց և յայտնեց քննիչին, որ ոչինչ տեղեակ չէ կեղծ դրամների մասին։

Նահանգական դատարանի 2-րդ քրէական բաժինը հոկտ. 29-ին Տէր-Աւետիսեանին մեղաւոր ճանաչեց և դատապարտեց բոլոր իրաւունքներից զրկման և 4 տարով տաժանակիր աշխատանքների։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

✦ Կովկասի Փոխարքայի դիւանատունը տեղեկացրեց Թիֆլիսի նահանգապետին, թէ Թիֆլիսում Թիւրքաց գեներալ-հիւպատոսի պաշտօնակատար նշանակվել է Ջաֆեր-բէյը։

✦ Նոյեմբերի 1-ին Հայոց Ազգագրական Ընկերութեան շինութեան մէջ կայացաւ հայ-վրացական բանասիրութեան աշխատաւորների ժողովը Տակայշվիլու նախագահութեամբ։ Նախ կազմվեց մի ցուցակ այն անձնաւորութիւնների, որոնց պիտի դիմումն լինի համագումարի նիստերին մասնակցելու համար։ Ապա համագումարի քննութեան խնդիրների նկատմամբ որոշվեց մի քանի կարևոր հարցերի առիթով կազմել նախնական խորհրդակցութիւններ և մշակել նրանց, որպէսզի համագումարին ներկայացվեն մշակված բանաձև յիշեալ խնդիրների մասին։ Մանրամասնութիւնների մասին կը հաղորդենք։

✦ Ներկայումս Արմաւիրում Վլադիկավկազի զինւորական դատարանի քննիչ գնդապետ Իսաեվը քննութիւն է կատարում ռոտմիստր Պօնօմարեվի գործի առիթով, որ Արմաւիրում մի շարք ձերբակալութիւններ կատարեց հայերի մէջ։ («К. К.»)

✦ Նուխիուղի հայոց եկ.-ծխ. երկսեռ դպրոցի հոգաբարձութիւնը իր խորին շնորհակալութիւնն է յայտնում հանգուցեալ Կարապետ Վարդանեանի ժառանգներին, որոնք, մտնելով դպրոցի չքաւոր դրութեան մէջ, իրանց հօր յիշատակին նուիրեցին տասն րուբլի։

✦ Կովկասի Փոխարքան թոյլատրեց թոյլ տալ խաղալու Կովկասի թատրօնական բեմերի վրա Սեղրակ Թառայեանի 4 գործողութեամբ նոր պիէսը, որ կրում է «Իսրայէլ» անունը։

✦ Երկրագործութեան և հողային բարեկարգութեան գլխաւոր կառավարչի կովկասեան լիազօրը տուել է իր համաձայնութիւնը՝ որ պաշտօնեաները մասնակցեն Թիֆլիսում Կովկասի գիւղատնտեսների համագումարին նոյեմբ. 16-ից մինչև 23-ը։

✦ Գիւղատնտես Ա. Սահակեանը Մուղանի դաշտից հեռագրում է Կովկասի Փոխարքայի դիւանատան անունով, որ դաշտամկները բռնել են 100 քառ. վերստ տարածութիւն։ Խժռողների դէմ կռւելու համար Սահակեանը գործ է դնում թունաւոր միջոցներ։

✦ «Արարատ» ամսագրի պաշտօնական լուրերից երևում է, որ սինօդը Գանձասարի և Խօթայ վանքերի հանքերի շահագործումը պայմանագրով յանձնել է Հմայեակ Վահանեանին և Մանուչար Աւագեանին։ Այս առիթով մեր կողմից կարող ենք հաղորդել, որ կապիտալիստ Մանուչար Աւագեանը, ձեռնարկելով Գանձասարի վանքի հանքերի շահագործման, երևան է հանել պղնձի մեծ քանակութիւն։

✦ Նոյն ամսագրից երևում է, որ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի օծման առիթով Էջմիածնի վանքը ունեցել է 5500 րուբլի ծախք։

✦ «Սուրհանդակ» թերթին հեռագրում են Էջմիածնից, որ իբր Նորընծայ Մեսրոպ եպիսկոպոսը նշանակվելու է Վրաստանի և Իմերեթի առաջնորդ։

Առանց այժմ անձնաւորութեան մասին խօսելու, մենք այն կարծիքի ենք, որ Էջմիածնի բարձր հոգևոր իշխանութեան կողմից այդպիսի մի քայլ՝ տալ Եօանակօվի և ոչ բնտրովի առաջնորդ՝ կը լինի սխալ, Եթէ Մեսրոպ Նորընծան համարվում է արժանաւոր առաջնորդացու, ինչո՞ւ վախենալ ընտրութիւնից։ Բայց թողէք, որ ժողովուրդը ինքն իր քուէով կոչէ այդ նորընծային որպէս իրան առաջնորդ և ոչ թէ փաթաթէք նրան ույժով ժողովրդի շլինքին։ Տեղի և յոյս ունենք կարծել, թէ Էջմիածինը խոյս կը տայ այդպիսի մի անհասկանալի և սխալ քայլից։ Կրկնում ենք, այստեղ ամենևին անձնաւորութեան հարց չը կայ և խնդիրը Մեսրոպ եպիսկոպոսին չէ վերաբերում, այլ սկզբունքին։

✦ Կովկասի Փոխարքայի դիւանատունը թոյլատրել է 2 տարվայ ընթացքում Կովկասի սահմաններում հանգանակութիւն բանալ մահմէդական ազգաբնակութեան մէջ 100,000 րուբլի գումարի Կիսլովօդսկում մզկիթ կառուցանելու համար։

✦ Ստացանք «Փարոս» անունով մի նոր օրացոյց 1910 թ., որ կազմել են Ս. Գալչեան և Վ. Վարդանեան։ Օրացոյցական բաժինը շատ քիչ տեղ է բռնում (140 էջ փոքրադիր), մինչ յաւելուածը բռնում է 202 էջ և պարունակում է բաւական ճոխ տեղեկութիւններ, որոնք, սովորաբար, գետեղվում են օրացոյցների մէջ, իբրև ամենքի համար տեղեկատու։ Կայ և մի ուրիշ յաւելուած «Ռուսահայ գրողներ» վերնագրով, բաւական միակողմանի և անքննադատական ոճով կազմված։ Տպված է անխնամ և վատ թղթի վրա։ Գինն է 20 կոպ.։

✦ Հոկտ. 31-ին, երեկոյեան ժամը 5-ին. III քաղաքամասում, զինւոր պահակները և ոստիկանական պաշտօնեաները ձերբակալեցին 24 մարդու, VI քաղաքամասում՝ 19 հոգու, IX քաղաքամասում՝ 4 հոգու և XI քաղաքամասում՝ 6 հոգու, որոնք անցաթղթեր չունեին։

✦ Թիֆլիսի ոստիկանապետը կարգադրել է ոստիկանութեանը՝ թոյլ չը տալ մուրացկաններին փողոցներում մուրացկանութիւն անել։ Երէկ III քաղաքամասում ձերբակալեցին 65 աղքատների։

✦ Անօնիմ ընկերութեան Թիֆլիսի էլեկտրաքարշի վարչութիւնը խնդրում է մեզ տպագրել հետևեալը. «Նոյեմբերի 1-ից էլեկտրաքարշի գծերի վրա սահմանվում են նոր տոմսակներ։ Այդ տոմսակների առանձ-

*) «Մշակի» նախորդ համարում տպված բացատրութիւնը ցոյց է տալիս, թէ ինչու մինչև այսօր չը տպեցինք այս նամակը։ Խմբ.

Նայատակութիւնը կայանում է նրանում, որ 5 կոպէկանոց տոմսակները ուղղակի և ընդմիջումով (пересадочный) միևնոյն տիպի են։ Նստողներին խորհուրդ է տրվում էլեկտրաքարշի գործակալների հետ թիւրիմացութիւններ չունենալու համար հետևել, որպէսզի ուղղակի տոմսակները տրվեն առանց որևէ նշանի։ Իսկ ընդմիջումի տոմսակները պէտք է ամբողջ լինեն և անպատճառ մատիտով նշան արված հետևեալ գծի մասին։ Հասարակութեան ուշադրութիւնն է դարձնվում այն հանգամանքի վրա, որ տոմսակները ստանալիս պէտք է տեսնել, որպէսզի վերահսկիչի (կոնտրոլեօրի) գործիքով ծակծկված չը լինեն։

◆ Ինչպէս լսվում է, Ալէքսանդրոպոլի քաղաքագլուխ Յովսէփ Տիգրանեանը, մեկնելով քաղաքից, մտադիր է այլևս չը քուէարկվել առաջիկայ եռամեակի համար։

◆ Հալաբարի սուրբ Մինաս եկեղեցու թաղում երևացել է մի 14-ամեայ աղջիկ գըբայ, որի կախարդութեանը զոհ են գնում միամիտ մարդիկ՝ վճարելով 20-ական կոպէկ։

◆ «Баку» լրագրի ասելով, Զայկենտի գիւղում (Գանձակի գաւ.) ձերբակալել են Զանգեզուրի բանտից փախած Մեժլում Ժամհարեանին։

◆ «Մշակի» վերջին համարում (№ 242) Կ. Պօլսի ազգ. ժողովի մասին լուրի մէջ («Լուրեր հայկական կեանքից» բաժնում) մի սխալ է մտել։ Գրված է «ժողովը ձայների ջախջախիչ մեծամասնութեամբ ընդունել է քաղաքական ժողովի հրաժարականը և նրա պատճառաբանութիւնները»։ Պէտք է լինի «և մերժել է նրա պատճառաբանութիւնները»։

ԲԱԳՈՒԻ ԼՈՒՐԵՐ

◆ Հոկտեմբերի 30-ից քաղաքային վարչութեան շէնութեան մէջ սկսվեցին գեմստվային խորհրդակցութեան նիստերը քաղաքապետի նախագահութեամբ։

◆ Քաղաքապետը թոյլատրել է Անտոն Մայիլեանին հրատարակել Բագւում մի երաժշտական թերթ հայերէն լեզուով «Թատրօն և երաժշտութիւն» անունով։ Տարեկան վճարն է 2 ր. Բագւում, 2 ր. 50 կ. Բագւից դուրս։ Առաջին համարը նոտաներով և պիէսով լոյս կը տեսնի դեկտեմբերին։

ԳԻՏՈՒԹ., ԳՐԱԿԱՆ., ԳԵՂԱՐ.

ԹԱՏՐՕՆ ԵՒ ԵՐԱԺՇՏՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթ, հոկտեմբերի 31-ին, Զուբալովեան ժողովրդական տանը Հայոց Դրամ. Ընկ. թատերասէրների խումբը խաղաց Լ. Շանթի «Ճամբուն վրա» 5 գործ. դրաման։

Հեղինակը այս պիէսը գրել է այժմ արդէն տապալված թիւրքական բռնապետական ռէժիմի ազդեցութեան տակ, երբ, հարկաւ, բովանդակ հայութիւնը պատրաստ էր այս կամ այն զոհաբերութեամբ օգնած լինել իր թշուառ եղբայրակիցներին։ Հեղինակն անշուշտ իբրև լաւ գաղափար է ովանանում այն, որ հայրենիքի սէրը միշտ էլ յաղթանակում է կնոջ սիրուն, որ ազգակիցների անհուն զրկանքները, տառապանքները և տանջանքները վեր պիտի դասել անձնական երջանկութիւնից։ Այս միտքը Շանթն արտայայտում է իր պիէսի մէջ յանձին ուսեալ Վահրամ Վարդանեանի և Կ. Պօլսի մեծատան դուստր Մարիի, որոնք և, անկախ միւս օժանդակ դերակատարներից, կազմում են պիէսի կենտրոնական առանցքը։

Սակայն, դժբաղդաբար, հեղինակին չէ աջողվել իր միտքը ամբողջացնել դրամայի խստապահանջ և սիստեմատիկ կանոններով և ձևութեամբ։ Արդարև, պիէսի մէջ բացակայում է խոր ուսումնասիրութիւն, տիպերը թռուցիկ մշակման հետք են կրում, չը կայ դրամատիզմի հանգամանքների բնական ընթացք, թոյլ է գործող անձերի բնոյթի բնական և յաջորդական զարգացումը։ Ի դէմս այս ամենի, գաղափարական արտայայտումը բաւական յղկված է, խօսակցութիւնները տեղ-տեղ դառնում են պատկերաւոր շնորհիւ հեղինակի հարուստ լեզուի, ասոյթները էֆեկտային են։

Տիրատան Սեւումեան աջող ներկայացրեց ֆանատիկոս գաղափարական Վահրամին և, տպաւորութիւն գործելով հանդիսականների վրա, բուռն ծափեր կորզեց։

Տ. Մամուլեան բաւարար տարաւ Մարիի դերը, որ պահանջում է յուզում և զգացում։ Մի բան մնում է մեզ անհասկանալի. երբ Վահրամը շոգենաւով արդէն մեկնում է, Մարին, որ շուտով համոզում էր Վահրամին մնալ իր մօտ և ապրել կեանքի վայելքներով, հեռու վշտերի և զրկանքների երկրից, իր խօսակցին ի միջի այլոց ասում է. «Եթէ նա (Վահրամը) չը գնար և մնար այստեղ, ես չէի սիրէի նրան». մինչդեռ մի րոպէից յետոյ նա ինքնասպանութիւն է գործում... Ինչով համաձայնեցնենք Մարիի այդ գաղափարական խօսքերը նրա անիմաստ մահվան հետ... Լաւ չէ՞ր լինի, արդեօք, որ հեղինակը Մարիին Վահրամի հետ ուղարկէր «արցունքների հովիտը», «տանջանքների աշխարհը», որպէսզի նրանք միասին գործէին այնտեղ, անգամ մեռնէին սուրբ գործի համար... Գոնէ այդ դէպքում տեսնողը մի խրատական բան կիմանար, թէ ինչպէս հերոս կինը գնում է իր սիրեցեալ գաղափարական ամուսնու հետ՝ գործելու յօգուտ ցաւատանջ հայրենակիցների։ Բայց... բայց այն ժամանակ դրամա էլ չէր լինի...

Նկատենք նոյնպէս, որ արևելեան և թիւրքահայ բարբառների խառնուրդը ականջը խլացնելու չափով անախորժ ազդեցութիւն էր անում։

Միջարարներն էլ չափազանց երկար էին։

Վերջում սիրողները շատ լաւ կատարեցին «Վայ իմ կորած 50 ոսկի» 1 գ. վօդևիլը, որի մէջ աչքի ընկան և մեծ զուարճութիւն պատճառեցին թատրոնի սրահը ծայրէ ի ծայր լցրած հանդիսականներին Սողոմոնեան, Ղուշչեան, Տէր-Յովհաննիսեան, որոնք արժանացան ծափերի։

Ուրախութեամբ արձանագրում ենք այն երևոյթը, որ ժողովրդական թատրոնը իր բարեբեր հետքը թողել է արդէն. համարեա բոլոր ներկայացումներին թատրոնը լիքն է լինում, առաւել աշխատաւոր դասով։ Ապա ուրեմն շնորհակալութեան արժանի են սիրողները և գործի գլուխ կանգնածները թէ Զուբալովեան ժողովրդական տանը և թէ Հալաբարի «Նոր-Դրամա» թատրոնում։

Ես.

—

Կիրակի, նոյեմբերի 1-ին, Հալաբարի «Նոր-Դրամա» թատրոնում, Ամօ-Խարազեանի խումբը խաղաց «Վարձու կին», վօդևիլ 1 գործ., և «Նա ցնորված է» 3 գործ. կոմեդիան։

Վօդևիլին անցաւ չափազանց աշխոյժ։

Ամօ-Խարազեան՝ Սէր-Բէրնարդի դերը, որ սկզբից մինչև վերջը կօմարային տանջանքներով լի մի կեանք է, մինչև վերջը տարաւ աջող և ցանկալի տպաւորութիւն առաջ բերեց։

Տիկ. Նինուէլ, ինչպէս միշտ, իր դերը ուսումնասիրել էր ուշադիր կերպով։

Լաւ էր օր. Խանդանեան (Նելլի)։

Սաֆարեան (Վիլկինս) լաւ տարաւ իր դերը, սակայն, կարծում ենք, աւելի լաւ կը լինէր, եթէ ձեռքի շարժումները մի փոքր կրճատէր ու ձայնը չը կեղծէր։ Յարութիւնեան լաւ կը լինէր, եթէ դէպի իր դերը վերաբերվէր աւելի լուրջ։

Միւսները պահպանեցին անսամբլը։

Հասարակութիւնը իր անկարգութիւնը այն աստիճանին հասցրեց, որ Ամօ-Խարազեանը 2-րդ գործողութիւնից յետոյ բեմից խնդրեց հասարակութեանը՝ կարգ պահել։

Այս անգամ ևս թատրոնը կիսով չափ դատարկ էր. չէ՞ որ գները մատչելի են, ապա ինչու՞ հասարակութիւնը թատրոն գնալ չէ բարեհաճում, գոնէ դրանով խրախուսելու հայ բեմի այդ չարքաշ մշակներին... Մենք միայն պահանջել գիտենք...

Ներկայացումը վերջացաւ ժամը $11^1/_2$-ին։

Լևոն Վ.

—

Կիրակի, նոյեմբերի 1-ին, Թիֆլիսի ժողովարանի դահլիճում երիտասարդ իրաւաբան Արշակ Մալխասեան կարդաց երկրորդ անգամ դասախօսութիւն Կ. Տէտմայէրի և Գ. դ'Աննունցիօյի մասին։

Դասախօսը կամենալով մի համեմատութիւն անել լեհական և իտալական այս 2 նշանաւոր գրողների աշխարհահայեացքի և ուղղութեան մասին՝ գտնում է, որ Տէտմայէր՝ իմպրեսիօնիստ է, իսկ Աննունցիօ՝ ինտիվիդուալիստ, և որ նրանցից առաջինը հանդիսանում է արիստօկրատիայի ոգու, իդէաների արտայայտիչ, միւսը՝ նրա ցեղական առանձնայատկութիւնների, տրադիցիաների արտայայտիչ։

Թէ մէկը և թէ միւսը, ինչպէս ցոյց տուեց դասախօսը, ձգտում են որոնել ներդաշնակութիւն (հարմօնիա) մարդկային ոգու և բնազդի մէջ և գալիս են այն եզրակացութեան, որ թէև բնազդը տիրապետող տարր է հանդիսանում մարդու իդէալի, հոգեկան աշխարհի վրա և այդպիսով խանգարում նրան կատարելութեան, հանճարեղութեան ձգտելուն, այնուամենայնիւ կնոջ սէրը, որպէս կօսմիքական աշխարհային ոյժ, իր մէջ թաքցնում է այդ երկու ֆակտօրների ներդաշնակութեան կարելիութիւնը։

Դասախօսի ասելով, Տէտմայէր և Աննունցիօ պնդում են, որ երկրային սիրոյ առաջ միշտ խոնարհվում է մարդը, անկարող լինելով դիմադրել նրա նուաճող ոյժին, և կօսմիքական սէրը այն ժամանակ միայն կարող է կեանքի մէջ նոր ձևեր, արտայայտութիւններ ստեղծել, այսինքն լուծել անձնաւորութիւնների (իդէալի և բնազդի) ներդաշնակութեան պրօբլեման, երբ նա կապված-միացած կը լինի վճռողական խիզախութեան (дерзаніе) հետ։

Յակ. Յակոբեան

ՄԱՄՈՒԼ

«Баку» թերթի մէջ Բ. Դօլուխանեան մի յօդուած է տպել, որի մէջ շեշտում է այն հանգամանքը, որ վերջին տասնամեակում հայ հասարակութիւնը մեծ անտարբերութիւն է ցոյց տալիս դէպի իր դպրոցները և մանաւանդ դէպի բարեգործական ընկերութիւնները։

«Նախկին ժամանակներում,—ասում է Դօլուխանեան,—երբ Բագուի հայ հասարակութիւնը աւելի քիչ ինտելիգենտ ոյժեր ունէր, ինչպէս և աւելի քիչ հարուստներ, թէ դպրոցները, թէ բարեգործական հաստատութիւնները և մանաւանդ Մարդասիրական Ընկերութիւնը նշանաւոր նպաստներ էին ստանում հայ ազգաբնակութիւնից, բացի կտակներից։ Այժմ երբ տեղական հայ հասարակութիւնը դարձել է կապիտալիստական և հայ ինտելիգենտների թիւը հարիւրներով է հաշվւում, այդ հաստատութիւնները շատ եղկելի գոյութիւն ունեն և մօտ են փակվելու»։

Յօդուածագիրը գանգատվում է նաև այն մասին, որ հայ ինտելիգենցիան չէ յաճախում և ընկերութիւնների ժողովները, չէ մասնակցում ծխական ժողովներին, և առհասարակ հայ հասարակութիւնը խիստ անտարբեր է դէպի իր կուլտուրական և բարեգործական հաստատութիւնները։

Դօլուխանեանը ինքը չէ հետապնդում որոնելու այդ յանցաւոր անտարբերութեան պատճառը։ Բայց որովհետև ամեն մի երևոյթ ունի իր պատճառը, անշուշտ, Բագուի հայերի և մանաւանդ ինտելիգենցիայի յանցաւոր անտարբերութիւնը նոյնպէս ունի իր պատճառները, որ մենք, Դօլուխանեանի նման, նոյնպէս յանձն չենք առնում որոնելու։

Դօլուխանեանի գրածներին մենք մեր կողմից մի կէտ ևս կաւելացնէինք—Բագուի հայ ինտելիգենցիայի յանցաւոր անտարբերութիւնը դէպի իր մայրենի լեզուն։ Այդ ինտելիգենցիան ոչ հայ լրագիր է կարդում՝ ինչ ուղղութեան ու գոյնի էլ նա լինի, ոչ ևս հայ մամուլի մէջ գրում։ Եւ ով էլ դրանցից գրիչը ձեռքն է առնում, գրում է ռուս լրագրի մէջ։

*

Ստացանք «Արարատ», «Լումայ» ամսագրերի սեպտեմբերի և «Հասկեր» մանկական պատկերազարդ ամսագրի հոկտեմբերի համարները։ «Հասկերի» այդ համարի հետ ստացանք և յաւելուածը մանկական ընթերցանութեան համար, «Սոված Գայլը» վերնագրով, պատկերազարդ։ «Արարատի» համարը կազմված է անգոյն, անփոյթ։ Մեր կարծիքով, այն միաբանութիւնը, որ ունի իր կազմի մէջ բարձր կրթութիւն ստացած երիտասարդ վարդապետներ, մագիստրոսներ, հայկաբաններ, կարող էր գոնէ մի փոքր ի շատէ կարգին ամսագիր հրատարակել։ Եօթանասնական թւականների «Արարատը» աւելի հետաքրքրական և բովանդակալից էր, քան այսօրվանը։ «Արարատը» իր ներկայ ձևով և բովանդակութեամբ ուղղակի ամօթ է Էջմիածնի համար։

*

«Սուրհանդակում» մեզ վրա աղմկեցուցիչ տպաւորութիւն թողեց Ղ. Աղայեանի «Սկզբունքը խախտված» յօդուածը ի պատասխանի մեր առաջնորդողի («Ամենից առաջ՝ սկզբունք», «Մշակ» № 240)։ Յօդուածագիրը այն միտքն է պաշտպանում թէ՝

«Հազար անգամ լաւ է, որ հոգևոր բարձր պաշտօնեաների ընտրութեան գործը Նորին Վեհափառութիւնը իր ձեռքումը պահէ և չը տայ ոչ միաբանութեանը և ոչ ժողովրդին»։

Միայն, հետևողական լինելու համար, նա՝ Աղայեանը պիտի միահեծանութեան սկզբունքը առաջարկէր գործադրելու և այլ ասպարէզներում՝ դպրոցական, ծխական, կալուածական և այլն։

Ի՞նչն է ստիպել Ղ. Աղայեանին ընկնել միապետութեան գիրկը։

«Մենք ճանաչում ենք մեր ժողովրդին, շատ լաւ գիտենք, որ նա նոյնիսկ մի քահանայ, մի գիւղապետ ընտրելու ոչ հասկացողութիւն ունի և ոչ առաքինութիւն. ով մի բաժակ արաղ կը խմեցնէ, նա նրան էլ կը պաշտպանէ, կամ մի ճարպիկ հովիւ նրան կը քշէ որ կողմ ուզենայ։ Հապա նրա անտարբերութի՞նը ընտրութեան խնդիրներում։ Հազարից աւելի ծխականներից հազիւ են ներկայանում 20 հոգի» և այլն։

Այո, հրապարակախօսի, հասարակական գործիչի պարտքն է միշտ հարուածել ժողովրդի անտարբերութիւնը, նրան գիտակցութեան բերել, բայց գործի մէջ թերութիւններ և նոյնիսկ շատ խոշոր թերութիւններ, խախտումներ նկատելով ուրանալ մի փրկարար սկզբունք — «ամեն ինչ ժողովրդի համար և ժողովրդի միջոցով»—և պաշտպանել հակառակ սկզբունքի նոյնիսկ ամենալաւ ձևը—«ամեն ինչ ժողովրդի համար, բայց ոչ նրա ձեռքով»—կը նշանակէ պաշտպանել յետադիմութիւնը։

Մենք գիտակցում ենք, որ ժողովուրդը իր ձեռքերով տեսնէ իր գործը և ոչ նոյնիսկ բարեացակամ, կրթված միահեծանների ձեռքով և խելացրութեամբ։ Անցնելով սխալների, վէճերի բովից միայն նա՝ ժողովուրդը կրթվել կարող է. անգամ հոգատար խնամակալների ձեռքի տակ նա մնալու է միշտ անկարող, միշտ անգիտակից։

Ցաւ է կրկնել մեր օրերում այս տարրական ճշմարտութիւնը, բայց ի՞նչ անել, երբ նոյնիսկ ժողովրդական այնպիսի մարդիկ, ինչպիսին Աղայեանն է, զառնացած, ակամայից պաշտպան են դուրս գալիս հակաժողովրդական սկզբունքների։ Մենք անպատասխան ենք թողնում Ղ. Աղայեանի անձնական ինսինուացիաները։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԵՏԵՐ. ՀԵՌ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ

31 հոկտեմբերի

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ։ Օրվայ ընթացքում մեռաւ և հիւանդացաւ 1 մարդ, պառկած կան 137 հիւանդներ։

Արտաքին գործերի մինիստրի օգնական Սազօնովը մեկնեց արտասահման։

ՕԴԵՍՍԱ։ Քաղաքային դուման 41 ձայնով ընդդէմ 18-ի որոշեց ամենահպատակ միջնորդութիւն յարուցել Կայսրի առաջ, որ ամբողջովին հրէաներին զրկեն ընտրութիւններին մասնակցելուց։

ՎԻԵՆՆԱ։ Մամուլը դժգոհութիւն է յայտնում այն առիթով, որ դրութիւնը փոխվեց լեհերի նոր տակտիկայի պատճառով, որ ծանրութեան կենտրոնը դարձրեց յօգուտ սլաւօնական միութեան։

1 Նոյեմբերի

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ։ Օդագնաց Գիւօն Բլէրիօն օդապարիկով 2 անգամ աջող թռիչքներ կատարեց։

Գիտութեանց ճեմարանում տեղի ունեցաւ հանդիսաւոր նիստ, նուիրված Կոլցօվի յիշատակին։ Կարդացվեցին ակադեմիկոսներ Վեսելօվսկու Սօբոլևսկու զեկուցագրերը։ Փոքր թատրոնում բացվեց ցուցահանդէս. ցուցադրված են բանաստեղծի հեղինակութիւնները, ձեռագրերը, պատկերները։

ՄՕՍԿՎԱ։ Իր գործունէութիւնը սկսեց խաղաղութեան պրօպագանդայի ընկերութիւնը։

ՍԻՄՖԷՐՕՊՈԼ։ Երէկ երեկոյեան գնացքի մէջ միջազգային բանկի դրամատարից յափշտակել են 10,000 րուբլի։

ԱՐԽԱՆԳԷԼՍԿ։ Այրվեց Կօլլինի և Լինդի սղոցագործարանը։ Վնասները 66,000 րուբլու են։

ՓԱՐԻԶ։ Երդուեալ դատաւորները Մարգարիտ Ստէյգէլին անմեղ ճանաչեցին։ Մեղադրեալը, լսելով դատավճիռը, ուշաթափվեց։

Խմբագիր՝ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ՔԱԼԱՆԹԱՐ
Հրատարակիչներ՝ Ա. ՔԱԼԱՆԹԱՐ
Յ. ՏԷՐ-ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ
Հ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ԲԺԻՇԿՆԵՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Հիւանդանոց
Մշտական մահճակալներով
Թիֆլիս, Միխայլօվսկի պր., Միքայէլեան հիւ. դիմաց, 59, տէլ. 1026
Հիւանդների ընդունելութիւն.
ՄԻՔ. ԱՂԱՋԱՆԵԱՆ—առ. ժ. 11—12-ը, միզասեռական, սիֆիլիսի և կաշուի հիւ.։
Ն. Ա. ԱԹԵՆԵԱՆՑ—ցեր. ժ. 1—2-ը, ականջի, քթի և կոկորդի հիւանդութիւններ։
Վ. Վ. ՎՆՈՒԿՕՎ—ցեր. ժ. 1—2-ը, վիրաբուժական հիւանդութիւններ։
Ի. Ն. ԵՂԻԱԶԱՐԵԱՆ—առ. ժ. 11—12-ը, ջղային և ներքին հիւանդութիւններ։
Մ. Պ. ԿԻՄՕՆՏ—առ. ժ. 11—12-ը վիրաբուժական հիւանդութիւններ։
Գ. Ն. ՄԱՂԱՔԵԱՆ—առ. ժամը 10—11-ը, ներքին և երեխաների հիւանդութիւններ։
Լ. Մ. ՄՕՆԻՆ—ցեր. ժ. 1—2-ը, կանանց հիւանդ. և մանկաբարձ.։
Ա. Դ. ԿԱԼՄԸԿՕՎՕ-ՎՆՈՒԿՕՎԱ—ցերեկ. 2—3 ժամը, կանանց հիւանդութիւններ։
Բժշկութիւն էլէկտրականութեամբ, մասսաժով և հիպնօզով։ Միկրօսկօպիական, բակտերիօլոգիական և քիմիական հետազօտութիւններ։ Ծաղկի պատուաստում։ Ծծմայրերի քննութիւն։ Վճարը խորհրդի համար 50 կ.։ Օպերացիաները և համախորհրդները ըստ համաձայնութեան։ Հիւանդների բաժանմունքը բաղկացած է թէ ընդհանուր և թէ առանձին սենեակներից
(կ. ն. ու.) 236. 100—58

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ
ԲԺՇԿԱՊԵՏ Բ. ՆԱՒԱՍԱՐԴԵԱՆԻ
Հիմնված 1880 թ.
(Կուկիա, Վօրոնցօվի արձանի հանդէպ)
Ամեն օր, բացի կիրակի օրերից
ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
Բ. Ա. ՆԱՒԱՍԱՐԴԵԱՆ—11—12 ժ. վիրաբուժութեան և վեներական (սիֆիլիս) հ.։
Յ. Մ. ԿԵՕՆՋԵԱՆ—ատամնաբոյժ—$8^1/_2$—$11^1/_2$ ժ., պլոմբներ և արհեստական ատամներ։
Կ. Մ. ՉԻԿՕՎԱՆԻ—$9^1/_2$—11 ժ. աչքի, ներքին և նեարդային։
Զ. Ի. ԲԱԲԱՆԱՍԵԱՆ—10—11 ժ. մանկաբարձութեան, կանանց և երեխայոց հ.։
Ն. Տ. ՄՈՒԼԻՆ—10—12 ժ. ականջի, կոկորդի և քթի հիւ.։
Մ. Գ. ԱՒԵՏԻՍԵԱՆ—11—12 ժ. մորթու. վեներակ., վիրաբուժութեան և միզասեռ. հ.
Ա. Մ. ՓՈՒՂԻՆՕՎ—12—1 ժ. ներքին և երեխայոց հիւ. և ծաղկահատ.։
Օ. Վ. ԳԵՅԵՎՍԿԱՅԱ-ԷՆԳԵԼ—12—1 ժ. մանկաբարձ., կանանց և երեխայոց հ.։
Ա. Պ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ—1—$1^1/_2$ ժ. ներքին և երեխայոց հիւ.։
ԵՐԵԿՈՆԵՐԸ՝
Օ. Վ. ԳԵՅԵՎՍԿԱՅԱ-ԷՆԳԵԼ—6—$6^1/_2$ ժ. մանկաբարձ., կանանց և երեխայոց հ.։
Ի. Ֆ. ՄԱՐՑԻՇԵՎՍԿԻ—6—7 ժ. ներքին և երեխայոց հիւ. և ծաղկահատ.։
Վճարը 50 կ.։ Չքաւորները ձրի։ Համախորհրդի (կօնսիլիումի) և օպերացիայի համար առանձին։
Հիւանդանոցի վերատեսուչ՝
Բժշկապետ Բ. Նաւասարդեան

ԲԺԻՇԿ
Ա. ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ
Սիֆիլիս, միզասեռական, վեներական և կաշուի հիւանդութիւններ։
Ընդունելութիւնը
ամեն օր (առաւօտեան ժ. $12^1/_2$—2.
(երեկոյեան ժ. 5—7.
Կիրակի օրերը միայն առ. ժ. 9—11.
Հասցէն՝ Սօլօլակ, Բէհբութեան փ., № 33.
(ա. օ.) 1044. 100—25

ԲԺՇԿԱՊԵՏ
Ա. ՔԱԹԱՆԵԱՆ
Ներքին և ջղային հիւանդութիւններ։
Ընդունելութիւնը
ամեն օր | առաւօտեան 9—12 ժ.
| երեկոյեան 5—7 ժ.
Միքայէլեան փողոց, № 27.
(ա. օ.) 1087. 100—16

ԲԺՇԿԱՊԵՏ
Գ. Ա. ՀԱԽՎԵՐԴԵԱՆ
Մասնագէտ միզասեռական, սիֆիլիս և վեներական հիւանդութիւնների։
Ընդունում է հիւանդներին՝
Առաւ. ժամը 12—1-ը, երեկ. ժամը 6—8-ը։
Կիրակի օրերը՝ միայն ժամը 12—1-ը։
Կուկիա, Սեմեօնօվսկայա փ. № 16.
Տէլէֆօն № 40.
(ե. ու. կ.) 984. 100—18

ԲԺԻՇԿ
Խ. Բ. ՄԵԼԻՔ-ԷՅՆԱԹԵԱՆ
Մասնագէտ սիֆիլիս, վեներական, միզասեռական և կաշուի հիւանդութիւնների։ Հիւանդների ընդունելութիւնը՝ առաւօտ. ժամը 9-ից մինչև 10-ը, երեկոյեան ժամը 5-ից մինչև 7-ը։
Կաէնիեվսկայա փ., № 6, «Վէտզէլ» հիւրանոցի մօտ։ (ե. հ. չ.) 955. 100—20

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ
Եկեղեցական
Առողջաբանութիւն
Բժշկապետ Ա. Բաբայեանի
Գինը 50 կ., պօստի ծախքով 55 կ.։
Գաւառացիները փոքի տեղ կարող են պօստի մարկաներ ուղարկել։
Դիմել՝ Тифлисъ, книжный магазинъ „ГУТТЕНБЕРГЪ“.
Գրախանութի գրացուցակը ուղարկվում է ՁՐԻ
(օ. մ.) 1192. 2—1

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ
Նամակագիրք
ՕՏԱՐ ԱՂԲԻՒՐՆԵՐԻ ՀԵՏԵՒՈՂՈՒԹԵԱՄԲ
Կազմեց Գիւտ քահ. Աղանեանց։
Գինը 60 կոպ., պօստի ծախքով 75 կ.։
Դիմել՝ «ԳՈՒՏՏԵՆԲԵՐԳ» գրախանութին, Թիֆլիս (կարելի է և պօստի մարկաներով)։
Գրախանութի գրացուցակը ուղարկվում է ՁՐԻ։
(օ. մ.) 1193. 2—1

Լ. ԼԵԱԼԷՖԻ ԼԱԲՕՐԱՏՕՐԻԱՅԻՑ Օրլէան քաղաքում (Ֆրանսիա)
ԻՕԴԻՐԻՆ ԴՕԿՏՕՐ ԴԷՇԱՆԻ
(Iodhyrine du d-r Deschamp)
ԲՈԼՈՐԻՑ ԸՆԴՈՒՆՎԱԾ ՄԻՋՈՑ
ՉԱՂԱՑՆԵԼՈՒ
դէմ, բժիշկների կողմից առաջարկված իբրև փայլուն հետևանքներ ունեցող։
Բժ. Դէշանի Իօդիրինը ամենայայտնի միջոց է ներկայանում չաղանալու դէմ, արագ և ազդու գործողութիւնը նկատվում է բժշկութեան հէնց սկզբում։
Բժ. Դէշանի Իօդիրինը բոլորովին անվնաս է օրգանիզմի համար։
Գիրանալը հեռացնում է աստիճանաբար ամենակարճ ժամանակամիջոցում։
Մի արկղի գինը, որ իր մէջ պարունակում է 60 դեղահատիկ, արժէ 4 ր. 25 կ.։
Վաճառվում է բոլոր դեղատներում և դեղագործ խանութներում։
Գլխաւոր ներկայացուցչութիւնը Ռուսաստանում.
Торговый домъ ЛЮКСЕМБУРГЪ и К-о, Варшава, Журавьяя № 40.
(3, 17, նոյ. 3, դեկ. 1) (В. 63004) 1028. 4—3

ՄՍԻ ԿԱՐԿԱՆԴԱԿ ԵՒ ՓՈՇԻ Փոռված իր սեփ. երեխայի վրա ԻՍԿԱԿԱՆ ՍՆՆԴԱՐԱՐ ՆԻՒԹ
ՌՕԲՕՐԱՆ
«Ռօբօրան» Ա. ԴՄԻՏՐԻԵՎԱՅԻ, թոյլատրված Պետերբ. Բժշկ. Վարչ. № 7252 պրաւթեամբ։ Այնպիսի հիւանդութիւնների համար, որոնք առաջացնում են ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆ և ՈՅԺԵՐԻ ՍՊԱՌՈՒՄ—արեան պակասութեան, ջղերի քայքայման, թարախարնոյթ պլեվրիտի ժամանակ։ ... ցէսար, ռախիտիզմ, աղիքների հիւանդութեան և ԳԼԽԱՒՈՐԱՊԷՍ ԹՈՔԵՐԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ժամանակ։ Վաճառվում է յայտնի դեղատներում և դեղավաճառանոց-պահեստներում։ Կարկանդակի փաթեթի գինը 75 կ., իսկ փոշանը՝ 1 ր. 50 կ.։ Մանրամասն տեղեկութիւնը—հանդերձ բժիշկների և հիւանդների գովասանական վկայութիւններով—ՁՐԻ։
Թիֆլիսի ներկայացուցիչ Ե. ՀԷԲԷՔԵԱՆ. Վելիամինովսկայա փող., № 4, «Ռօբօրան» կ նգիռանոցում։ (կ. ե. հ.) 999. 0—17

Լոյս տեսաւ և վաճառվում է

ՓԱՐՈՍ

ՈՍԻԻ ՕՐԱՑՈՅՑ 1910 ԹՈՒԱԿԱՆԻ

Հարուստ ու ճոխ բովանդակութեամբ։ Պարունակում է իր մէջ մի շարք յայտնի գրական գործիչների յօդուածները, գրած յատկապէս օրացոյցի համար։ Ունի հաւելված մէջ դեռ լոյս չը տեսած արժէքաւոր յաւելուած «ՌՈՒՍԱՀԱՅ ԳՐՈՂՆԵՐ» վերնագրով, որի մէջ զետեղված են քսանհինգ հայ գրագէտների պատկերները իրանց համառօտ կենսագրական և գրական գոյնը որոշող յօդուածներով։ Վեհ. Կաթողիկոսի և Մինաս Չերազի պատկերներով։

ՕՐԱՑՈՅՑԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆԸ.

Մասն I. 1) Շարժական և անշարժ տօներ, 2) Կայսերական տօներ, 3) Պասկի արարողութեան թոյլատրելի օրեր, 4) Օրացոյց 1910 թւականի, 5) Ժամերի համեմատական ցանկը, 6) Որ օրը խանութները պիտի փակել։

Մասն II. 7) Զեմստվօ, 8) Օրէնսգրքեր, 9) ա) Զինուորագրական կանօններ, բ) Ինչ արժէ զինուորական ծառայութիւնը, 10) Մեծ պետութիւնների զինուորական բիւջէները, 11) Քաղաքական. Մերձ. Արև. վերածնութիւնը, Վորժման, 12) Երկրաբանական. Երկիրը կը մեռնի ծարաւից, 13) Հիւսիսային բևեռի բացումը, 14) Աստղագիտութիւն. ա) Տարվայ յարատևութիւնը, բ) Տիեզերք. Տարրական հասկացողութիւններ աստղագիտութիւնից, գ) Մոլորակների համեմատական աղիւսակ, 15) Գիտական երազահան. ա) Երազների վաղեմի բացատրութիւնը, բ) Երազները կեանքի արտացոլումներ են, գ) Երազի հոգեբանութիւնը, դ) Երազները և մեր հիւանդութիւնները, ե) Երազները և նրանց նշանակութիւնը, 16) Առողջապահական. ա) մենք շատ ենք ուտում, բ) Մնդի նորմալ բաժինը 24 ժամվայ համար, գ) Մարսողութեան ցանկը, դ) Մածուն և կէֆիր, ե) Առողջ մարդու ներքին ջրանը, զ) Հագուստը, 17) Գիւղատնտեսական. Երկրագործական գործիքների և մեքենաների մասին. Ա. Աթանասեան, 18) Գիտական. Ջուրը. Յ. Ակունեան։ 19) Լեզուագիտական. ա) Էսպերանտօ կամ միջազգային լեզու, բ) Գլխաւոր լեզուների տերապետութիւնը, գ) Բարքեր. մեռելների այրումը, 20) Ֆէլիէտօն. Կապը կտրած կինը. Նար-Դոսի, 21) Դպրոցական. ա) Ուսումը ապագայում. Ղ. Աղայեան, բ) Ազատ մանկան տունը. Կ. Վէնցելի, 22) Կենսագրական. ա) Մատթէոս II, Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց, բ) Մինաս Չերազ, 23) Առևտրա-Օրդինարերական. ա) Ընդհանուր ակնարկ, բ) Առևտրական և ֆինանսական հաստատութիւններ, գ) Գիւղական բանկեր. Ս. Ղալաչեան, դ) Հարկեր և տուրքեր, ե) Պարապմունքի հարկեր, զ) Նոտարական ծախսեր, է) Մուրհակի մասին, ը) Պարտաթուղթ, թ) Պահպանութեան թուղթ, ժ) Տուգանքի թուղթ, ժա) Կանխավճարի մասին, ժբ) Նաւթ, 24) Պօստ. (Կանօնադր. Նորագոյն հրատարակ.։ Այս տարի վերցված է միայն ներքին յարաբերութիւնը լիակատար (45 երես) մանրամասն սակագներով և ցուցակներով)։ 26) Անեկդօտ, 26) Զուարճալիք. ա) Զուարճալի խնդիրներ, բ) Ինչպէս գտնել մէկի տարիքը, գ) Տանեկու անաչող փորձ (սալոնի խաղեր), 27) Ծովը. Վ. Փափազեանի, 28) Ստատիստիկա, 29) Արհեստականներ։

Յաւելուած. ՌՈՒՍԱՀԱՅ ԳՐՈՂՆԵՐ։ Գեղեցիկ թղթի վրա, 64 երես, համառօտ կենսագրական բնորոշ յօդուածներով։

Օրաց. մէջ զետեղված է մի հետաքրքրաշարժ խնդիր, որին լուծողը ստանում է պրեմիա։

ԳԻՆՆ Է 20 ԿՈՊ.

Օտար քաղաքացիներին 100 օրինակ պահանջելու դէպքում 20% զեղչ և պօստի ծախսը մեզ վրա։ Դիմել՝ Типографія «Эпоха» В. Вартаняицу.

(ե. հ. կ.) 1137. 0—3

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՆ ԵՒ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ ԵՆ

ԿԱՐԱՊԵՏ ԱՓԻՆԵԱՆԻ

ՆՈՑԻ 4 ՊԱՏԻ

1910 Թ

„ՇԻՐԱԿ"

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ՕՐԱՑՈՅՑՆԵՐԸ

XII տարի

[illegible]

Դիմել՝ Александрополь, типографія «Ширакъ», Карапету Апинянъ. Արտասահմանից— Alexandropole, Karapet Apiniane (Caucase).

(ե.) 1101. 8—3

Մօդայիկ, գործնական, սիրուն

[illegible]

Варшава, Св. Креста № 48.

(B. 63336) 1022. 10—5

Մանուֆակտուրայի վաճառք

ՅՈՎՀ. ԳՐ. ԿԱՃԿԱՃԵԱՆԻ

Հոկտեմբերի 20-ից, Սօլօլակսկայա փողոցի վրա, «Պրօվօդնիկ Ընկ.» խանութի շարքում, Ազօվօ-Դօնեան բանկի ներքևում (Ամիրաղեանի նախկին խանութի տեղը) բացված է մանուֆակտուր. ապրանքների վաճառք։ Թամամշեանի քարվանսարայից փոխադրվելով այդ նոր տեղը՝ բոլոր ապրանքը նորոգված է և ստացված են մեծ քանակութեամբ սէզօնի նորութիւններ, այն է՝ մետաքսէ, բրդէ, մահուդէ, բամբակէ և բոլոր դպրոցական հիմնարկութիւնների պաշտօնազգեստների կըտորներ, աշակերտական ամենալաւ տեսակի մահուդ և զանազան պլէդներ։

ԿԱՆ ՄԵԾ ՔԱՆԱԿՈՒԹԵԱՄԲ

մահուդէ պլուշներ, պլուշի, բայկի, պիկէի, ատլասի և կաշեմիրի վերմակներ։

Բարանէ ապրանք եւ սեղանատան սպիտակեղէն

ամենալաւ ֆաբրիկաների, զարդինի տիւլ, պլուշի սփռոցներ, թաւիշ, պլիւշ և մանչեստեր։ Բազմաթիւ գոյներ։ Սատին, բատիստ, բումազեյ, նուվօտէ և չիթ։ Բամբակէ գործուածքներ՝ սպիտակ և գունաւոր՝ սպիտակեղէնի համար և յայտնի ֆաբրիկաների սաւաններ։ Բայկա և ֆլանել՝ գունաւոր և սպիտակ։ Արշինով վաճառքը մեծաքանակ վաճառքի գներով։

ՅՈՒՍՈՒՄ ԵՆՔ ԳՈՐԾԸ ՎԱՐԵԼ ԱՄԵՆ ՄԻ ՄՐՑՈՒԹԻՒՆԻՑ ՎԵՐ

ԳՆԵՐԸ ԱՌԱՆՑ ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԵԱՆ

Տարար օրերը մնացորդների վաճառումն

(28, 30, 1, 3, 5) 1158. 5—4

ՄԻ ՓՈՐՁՎԱԾ

Վարժուհի

որոնում է դասեր հայոց լեզուից ընտանիքներում. կարող է և դաստիարակչուհու պաշտօն ստանձնել։ Համաձայն է և ուրիշ քաղաք գնալու։ Հասցէն՝ Арагвинскій пер. (I уч.) № 6, д. Каракашева. Դիմել Եկատերինէ Կարակաշեանին։

(ե. հ. կ.) 1189. 3—1

Կապալով տրվում է

ձեռնտու պայմաններով, Մնացական Տէր-Դաւթեանի ժառանգների քարվանսարան իր խ-ջևանատեղով, որ գտնվում է Պեսկովսկայա փողոցի վրա, № 89։ Պայմանների մասին տեղեկանալ՝ Վօզնեսենսկայա փող., № 19, վերևի յարկ, տիկ. Տէր-Դաւթեանից, առաւօտ. ժամը 10—12-ը։

(կ. ե.) 1175. 2—2

ՄԻԱՅՆ ՇՎԷՅՑԱՐԱԿԱՆ ԺԱՄԱՑՈՅՑՆԵՐՆ ԵՆ ԼԱՒ!!

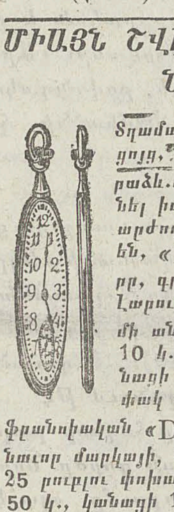

Տղամարդկանց համար գրպանի բաց ժամացոյց, անգլիական «Primus» ոսկուց, նաքաձև. մասնագէտն անգամ չէ կարող զանազանել իսկական ոսկեայ ժամացոյցից՝ 100 ր. արժող։ Այդ ժամաց. լաւ կօնստրուկցիայով են, «Ankier», ուղղված մինչև րոպէները, գրաւոր երաշխաւորութեամբ՝ 8 տարով։ Լարումը կոճից, «Remontoir», 36 ժամը մի անգամ։ Գինը՝ 12 փոխարէն—միայն 3 ր. 10 կ., 2 հատը՝ 5 ր. 70 կ., Նոյն ձևի կանացի ժամաց.՝ 1 հատը 4 ր.։ Նոյն տեսակի փակ ժամաց., 3 հատ մասեղ փականներով ֆրանսիական «Double-or» ոսկուց «Rugby» նշանաւոր մարկայի, պարգևատրված շատ շքանշաններով, 25 րուբլու փոխարէն միայն 6 րուբ., 2 հատը՝ 11 ր. 50 կ., կանացի 1 հատը՝ 7 ր.։ Իբրև պրէմիա իւրաքանչիւր ժամաց. կցվում են նոյն ոսկուց շինված շղթայ, բրէլօկ-կօմպաս և այծեմաշկի քսակ՝ ժամաց. փչանալուց պահպանելու համար։ Ծանօթ.—4 ժամաց. բաղկացած իւրաքանչիւր պատուէրին կցվում է ոսկէ մատանի 56 յարգի (ազամարդի կամ կնոջ) կամ թէ ականջի օղեր՝ ամեթիստ քարերով։ Ուղարկում ենք վերադիր վճարով և առանց կանխավճարի։ Պօստային ծախք հաշվում է՝ 1 կամ 4 ժամացոյցի համար՝ 50 կ., Սիբիր՝ 75 կ.։ Սիբիր առանց կանխավճարի չէ ուղարկվում։ Հասցէագրել՝ Варшава, 10—i.—Генерально Представительство Швейцарскихъ часовъ Т-во «Милано», I почтовое отдѣленіе.

Թղթակցութիւնները ռուսերէն կամ գերմաներէն լեզուներով։

(ե.) (B. 68133) 1146. 2—2

ՍԵՆԵԱԿ

մեծ և պայծառ, տրվում է վարձով ՃԱՇԻ ՀԵՏ, Բէհբութեան փ. № 2.

1173. 2—1

Ձեղած էժանութեան

7 ր. 25 կ. ձմերային կամ աշնանային զգեստի երկու կտոր, տղամարդկանց և կանանց համար, ՃԱՆԱՊԱՐՀԱԾԱԽՔԸ ՊՕՍՏՈՎ՝ ՁՐԻ։ (Սիբիրի համար ճանապարհածախքը 85 կօպ.)։ Ը հաւանած դէպքում՝ ֆաբրիկան փողը վերադարձնում է։ Տղամարդկանց կտորը $4^1/_4$ արշ.՝ «ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ տրիկօ», ամուր, բրդից, 2 արշին լայնութեան, նորագոյն նկարներով, և 8 արշ. տրիկօ՝ «ՄԱՐԻԱՆԱ», բրդից, մօդայիկ նկար, կանանց էլեգանտ զգեստի համար։ Երկու կտորներն էլ ամեն տեսակ մուգ գոյներով։ Վերադիր վճարով ուղարկվելուց՝ հաշվում է 16 կօպ. պօստային ծախք։ Հասցէագրել՝ ФАБРИКА М. А. БАБУШКИНА, ЛОДЗЬ. М.

(ե.) (B. 67867.) 1144. 3—2

ՄԻ ՏԻԿԻՆ, որ երկար տարիներ դասաւանդել է հայոց դպրոցներում ձեռագործ, կար ու ձեւ և գծագրութիւն՝ կամենում է ունենալ մի յարմար պաշտօն։ Կարող է լինել որբանոցի կառավարչուհի, խնամատար-դաստիարակչուհի, գրադարանապետուհի, մանկական պարտէզի կառավարչուհու օգնական և այլն։ Համաձայն է ուրիշ քաղաքներ գնալ։ Դիմել՝ Бебутовская ул., № 44, кв 7, Տէր-Մկրտչեանին։ (չ. ու.) 1161. 4—3

Լոյս տեսաւ եւ վաճառվում է

ՈՒՂՂԱԳՐԱԿԱՆ ԲԱՌԱԳԻՐՔՈՅԿ

Պարունակում է՝ 1) մօտ 10,000 բառերի ցանկ, 2) ուղղագրական կանօններ (191 երես)։ Օժանդակ ձեռնարկ հայոց լեզուի ուղղագրութեան։ Աշակերտների և ինքնուսների համար կազմեց

ԱՐՏ. ԱԲԵՂԵԱՆ

Գինն է 30 կօպ.։ Գումարով գնողներին զեղչ։ Դիմել Թիֆլիսի գրավաճառներին, կամ կազմողին—Թիֆլիս, Ներսիսեան դըպրոց։

(կ. հ.) 996. 10—10

ԳԵՂՈՒՆԻ

Վենետիկի Մխիթարեան Միաբանութիւնս անտարբեր չէ կարող մնալ Ադանայի որբիկների «օգնութիւն, հաց, զգեստ» աղաղակողների դիմաց, և որոշած է, ինչպէս ծանուցվել է, հրատարակել «ԳԵՂՈՒՆԻ» շքեղարուեստ և պատկերազարդ ժողովածուն և հասոյթը յատկացնել այդ թշուառներին, որոնց հայրերը և եղբայրները իրանց արիւնը տուին օսմանեան երկրի կամարի վրա կարմիր տառերով գրելու համար՝ սահմանադրութիւն։

Խմբագրութիւնը որևէ ջանք պիտի չը խնայէ «ԳԵՂՈՒՆԻՆ» շքեղութեամբ հրապարակ հանելու համար, որին արդէն խոստացած են իտալացի, ֆրանսիացի, ռուս, գերմանացի, թիւրք և այլ յայտնի գրագէտներ մասնակցել։

Սակայն որպէս զի կարելի լինի շուտով սպառել հազարաւոր օրինակները և ամոթխած հայ որբիկներին այլ ևս չը ստիպենք իրանց նիհար ձեռքը կարկառելու դէպի մեզ, հարկաւոր է, որ «Մշակի» ընթերցողները, ամեն գիւղի և քաղաքի ազգայիններ, խմբակներ կազմեն և հայ հասարակութեան մէջ բաժանորդներ ստորագրել տան և անունները ուղարկեն մեզ՝ դրամի հետ միասին ուղարկելու Վենետիկ՝ «Գեղունիի» խմբագրութեան։

Ամեն մի անձն, ով կը վճարէ 4 րուբլի, կը ստանայ «ԳԵՂՈՒՆԻ»։ Ցուցակ և դրամ ուղարկել «Մշակի» խմբագրութեան հասցէով։

Ձենք կորցնում մեր յոյսը, որ հայ հասարակութիւնը Ռուսաստանում ի սէր Կիլիկիայի որբիկների արձագանք կը տայ այս կոչին։

(ե. ու.) 1187. 5—1

Օրացուցային գրականութեան մէջ աչքի ընկնող նորութիւն

Ամեն մի հայի սեղանի զարդ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՊԱՏԻ ՕՐԱՑՈՅՑ 132 ԳԵՂԵՑԻԿ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐՈՎ

Լոյս տեսաւ և վաճառվում են Ս. Մ. և Խ.-ի հրատարակութեամբ և Յ. ք. Խանվանքեանի խմբագրած

„ԼՈՅՍ-ԱՐԱՔՍ"

Պատի 132 և գրպանի 16 գեղեցիկ պատկերներով

1910 Թ.

Ընդարձակ յաւելուածներով օրացոյցները

III ՏԱՐԻ

Նոր յաւելուածներով ճոխացրած և գրականական ու հասարակական (եւրոպական և հայկական) գործիչների պատկերներով զարդարած օրացոյցները իրանց բովանդակութեամբ ու արտաքին շքեղութեամբ կարող են մրցել եւրոպական նոյնպիսի հրատարակութիւնների հետ։

Պատի օրացոյցի դիրքը, արտաքին շքեղութիւնն ու ներքին բովանդակութիւնը կարող են բաւարարութիւն տալ ճաշակաւոր մարդկանց պահանջներին։ Պատինի գունաւոր տախտակը՝ գերմանական վրձինի արդիւնք է և յիշեցնում է հայ ժողովրդի հերոսական տոկունութեամբ խաւարի դէմ մաքառելու դարաւոր ջանքերը և յաղթանակը։

«Ձոր Արտաւազդը Մասեաց սարերի անդնդում»։ Առաջին երեսի վրա փայլում է խիստ աջողված երկաթէ պատրիարքի, այժմեան Կաթողիկոս Տ. Տ. Մատթէոս Բ.-ի պատկերը։

Օրացոյցի առաջին երեսների վրա կը գտնէք ընտիր մտքեր, ժամանակագրութիւն, բանաստեղծական հատընտիր կտորներ, աֆորիզմներ և ազգային ու եւրոպական գործիչների ու փայլուն անձնաւորութիւնների պատկերներ՝ Ստեֆենսօն, Լիւտեր, Միլտօն, Շեքսպիր, Գեօթէ, Շիլլեր, Նապոլէօն, Դարվին, Րընան, Էդիսօն, Գալիլէյ, Լինկօլն, Գուտտենբերգ, Գարիբալդի, Բայրօն, Գլադստօն, Լերմոնտով, Տուրգենև, Գորկի, Դօստոևսկի, Նեկրասով, Կրիլով, Նադսօն, Պուշկին և այլք. Տ. Տ. Մատթէոս II, Խրիմեան, Խ. Աբովեան, Դուրեան, Նազարեան Ս., Գ. Արծրունի, Նալբանդեան, Ն. Վարժապետեան, Պէշիկթաշլեան, Սրուանձտեան, Ալիշան, Գարագաշեան, Զիլինգարեան, Օտեան, Այվազովսկի եղբայրներ, Ծերենց, Պռօշեան, Աղայեան, Ջանշեան, Սանասարեան, Էմին, Յովսէփ կաթ., Լէօ, Պատկանեան, Գամառ-Քաթիպա, Ահարոնեան, Քրիստափոր, Շիրվանզադէ, Մուրացան, Փափազեան, Ա. Յովհաննիսեան, Յովհ. Յովհաննիսեան, Թումանեան Յով., Աւ. Իսահակեան, Ադամեան, Սիրանոյշ, Աբէլեան, Պետրոսեան, Թուրեան, Խաժակ, Սահակ և Մեսրոպ, Աւարայրի դիւցազները, Ոգի Հայաստանի, Մայր Հայաստանի, Անիի պատկերներից, Յիսուս խաչի տակ, կեանքից պատկերներ և նշանաւոր ճարտարապետութիւններ։ Պարսից նոր շահը, Սաթթար խան, Միդհատ փաշա, Նիազի և Էնվէր բէյեր և ուրիշները։

Յաւելուածի նիւթերն են—1) Ժողովրդական առողջապահութիւն և նրա պարտադիր կանօնները. 2) Մահացութեան և նրա պատճառների վերաբերեալ վիճակագրական տեղեկութիւններ. 3) Դպրոցական. 4) Ընտիր բանաստեղծութիւններ, առակներ, անեկդօտներ և ծիծաղաշարժ պատմուածքներ. 5) Գիւղատնտեսական—հողը պարարտացնելու միջոցներ, թռչնաբուծութիւն. 6) Կօօպերացիա և նրա տուած օգուտները. 7) Օգտակար գիտելիքներ և կարևոր տեղեկութիւններ առօրեայ տնտեսութեան վերաբերեալ. 8) Նոր գիւտեր. 9) Զեմստվօ և քաղաքային ինքնավարութիւններ. 10) Պետութեան տեսակները և նրանց եկամտի աղբիւրները. 11) Բժշկականութեան կատարած հրաշքները. 12) Կենդանիների կեանքից հետաքրքիր նոր երևոյթներ. 13) Կենսագրականներ. 14) Վիճակագրական տեղեկութիւններ և այլն։

ԳՐՊԱՆԻ ՕՐԱՑՈՅՑԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

1) Օրացոյց. 2) Ժամերի և չափերի համեմատական աղիւսակը. 3) Պօստ. 4) Ռուսաստանի ստատիստիկան. 5) Ազգաբնակութեան բաշխումը ըստ անտեսութեան և նրա պարապմունքը զանազան երկիրներում. 6) Ազգաբնակութեան բաշխումը ըստ մարմնական պակասութեան. 7) Ռուսաստանի օրէնքները. 8) Հպատակութիւն. 9) Անցագիր. 10) Զինուորագրական կանօններ. 11) Եւրօպայի զօրքը և պատերազմական նաւատորմը. 12) Ինչ արժէ զինուորական ծառայութիւնը. 13) Պետական եւ և մուտքը Ռուսաստանում. 14) Զանազան երկիրների ժողովրդական հարստութիւնը. 15) Մթերքների գործածութիւնը Ռուսաստանում և արտասահմանում. 16) Ինչ հիւանդութիւններ են տանջում ժողովրդին. 17) Բժշկական և առողջապահական. 18) Բնակարանների հարցը. 19) Հարբեցողութիւն և նրա դէմ մաքառելու միջոցներ—Գեթեբորգեան սիստեմը. 20) Տեղական ինքնավարութիւններ—զեմստվօ. 21) Ժողովրդական կրթութիւնը. 22) Արտաքոյ դպրոցի կրթութիւն. 23) Գիւղատնտեսական—հողի պարարտացնելը. 24) Բեղուն և ոչ բեղուն անտեսութիւն. 25) Տաճկ. սուլթան Համիդի գահընկեցութիւնը. 26) Կենսագրական—Նոր սուլթան Մահմմէդ Ե., Մինաս Չերազ. 27) Այլևայլք. Ինչպէս որոշել շաբաթվայ որևէ օր. 28) Մատիսի 250-ամեայ յոբելեանը. 29) Օդապարիկները որպէս նախագուշակման միջոց կարկտի դէմ։

Պատկերներ—Տ. Տ. Մատթէոս II, Մինաս Չերազ, Յիսուս խաչի տակ, Նոր շահ, Սաթթար խան, Նիազի և Էնվէր բէյեր, Դարվին, Նադսօն, Տուրգենև, Միլտօն, Ծատուրեան, Ահարոնեան և այլն։

Գները՝ պատինը 50 կօպ., գրպանինը՝ 20 կօպ., գումարով գնողներին զգալի զեղչ։

Դիմել՝ Александрополь, типографія Саноянца կամ типографія Малхасяна.

Արտասահմանից՝ Alexandropole (Caucase) Okanes Sanoianz.